1

Глава государства принял акима Алматинской области Марата Султангазиева

Стр. 2

“ÜLKEMIZIN GÜVENLIĞINDEN VE DEMOGRAFIK YAPIMIZIN KORUNMASINDAN ÖDÜN VERMEYECEĞIZ”

3-4. Sayfa

AHISKA

6+

2 Mayıs 2025
SAYI 17 (1033)

KURUCUSU
ZIYATDIN KASSANOV

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

DATÜB
DÜNYA AHISKA TÜRKLERİ BİRLİĞİ
THE WORLD UNION of AHISKA TURKS

АССАМБЛЕЯНЫҢ 30 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙТОЙЫНАН КЕЙІНГІ АЛҒАШҚЫ КЕЗДЕСУ АЛМАТЫДА ӨТТІ

8-бет

DATÜB Genel Başkanı Ziyattin Kassanov’a Anlamlı Ödül

Kazakistan’ın başkenti Astana’da, Barış ve Uyum Sarayı’nda düzenlenen törenle, Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) Genel Başkanı ve Kazakistan Halkları Asamblesi (ANK) Konsey Üyesi Sayın Ziyattin Kassanov’a, “Kazakistan Halkları Asamblesi’nin 30. Yıl Dönümü Anı Madalyası” takdim edilmiştir.

Bu ödül, Sayın Kassanov’un yıllardır Kazakistan’daki farklı etnik topluluklar arasında karşılıklı saygı, anlayış ve barış ortamının güçlenmesine yönelik özverili çalışmalarının bir takdiri niteliğindedir. Ahıskalı Türklerin toplumsal uyum sürecinde gösterdiği örnek duruş, onun liderliğinde önemli bir yere ulaşmıştır.

Sayın Ziyattin Kassanov, “Gücümüz Birliğimizdir” anlayışıyla, Ahıskalı Türklerin birlik ve dayanışma içinde hareket etmesini sağlamış, sadece kendi toplumuna değil, yaşadığı ülkenin sosyal barışına da katkı sunmuştur. Onun bu ilkeli duruşu, DATÜB’ün vizyonunu ve misyonunu şekillendiren temel yapı taşlarından biridir

Moskova’da 23 Nisan Coşkusu: Ahıskalı Türklerin Gösterisi

8. Sayfa

«Культурный диалог без границ: TİKA и турецкий центр обсудили совместные проекты»

Стр. 9

Единство в умах: как в Казахстане укрепляют межнациональное согласие

Стр. 5

Rövşen Memmedoğlu’nun «Haydar Aliyev 100» adlı kitabı

8. Sayfa

ТАЛАЙЛЫ ТАҒДЫР ҺӘМ БІР КЕМ ДҮНИЕ

Стр. 7

2

ГЛАВА ГОСУДАРСТВА ПРИНЯЛ АКИМА АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ МАРАТА СУЛТАНГАЗИЕВА

Президенту Касым-Жомарту Токаеву был представлен отчет о социально-экономическом развитии Алматинской области за I квартал 2025 года.

Марат Султангазиев доложил о росте в ключевых секторах экономики. В частности, объем промышленного производства составил 507,9 млрд тенге, объем продукции сельского хозяйства — 97,4 млрд тенге. Количество субъектов малого и среднего бизнеса достигло 146,2 тысячи, показав рост на 7,7%.

Глава государства был проинформирован о запуске 12 новых промышленных проектов с начала года, в том числе о расширении производственной площадки GALANZ bottlers, строительстве Бартогайской ГЭС-28, а также каскада малых ГЭС на реке Шарын. В целом, в регионе на стадии реализации находятся 122 проекта на сумму 2,4 трлн тенге с созданием 36 776 рабочих мест.

Касым-Жомарту Токаеву рассказали о ходе развития городов Қонаев и Алатау. Согласно новому генеральному плану в областном центре внедряется система единого управления городской средой Smart Qonaev, ведется реконструкция дорог и инженерных сетей. Начата работа по корректировке генерального плана города Алатау и проектированию инженерно-транспортной инфраструктуры.

Как сообщил аким, в рамках национального проекта «Комфортная школа» в области ведется строительство 17 школ. Кроме того, для решения проблемы трехсменного обучения планируется возведение 19 школ на основе государственно-частного партнерства, а также капитальный ремонт 91 объекта образования в 2025-2027 годы.

В завершение Глава государства отметил важность качественной и своевременной реализации всех намеченных планов по развитию областного центра — города Қонаев, нового города Алатау и в целом Алматинской агломерации. Президент поручил уделить особое внимание укреплению потенциала индустриальных зон и СЭЗ Alatau, а также строительству коммунальных и дорожных сетей в населенных пунктах.

Президент Касым-Жомарт Токаев принял председателя правления АО «НУХ «Байтерек» Рустама Карагойшина

Глава государства заслушал доклад об итогах работы холдинга за 2024 год и планах на текущий год.

Было отмечено, что в 2024 году объем поддержки, оказанной холдингом, составил порядка 6 трлн тенге. Из них 4,1 трлн тенге было направлено на поддержку крупного, среднего и малого бизнеса, еще 1,9 трлн тенге — на жилищно-строительный сектор.

Президенту было доложено о том, что по итогам отчетного года активы холдинга достигли 14,1 трлн тенге. Инвестиционный и кредитный портфели увеличены до 10,3 трлн тенге, а чистая прибыль составила 416 млрд тенге. По словам Рустама Карагойшина, эти средства планируется направить на реализацию программ поддержки в рамках группы компаний холдинга.

Касым-Жомарту Токаеву также была представлена информация о запуске двух гарантийных фондов на базе АО «ФРП «Даму». Первый из них ориентирован на поддержку малого и среднего бизнеса. Второй — на финансирование крупных проектов стоимостью свыше 7 млрд тенге.

Кроме того, Главе государства сообщили о запуске ряда инициатив по привлечению прямых иностранных инвестиций, включая совместные фонды с зарубежными партнерами в аграрной, обрабатывающей и горно-металлургической отраслях. Указанные фонды формируются в юрисдикции Международного финансового центра «Астана».

Президент отметил важность реализации представленных инициатив для устойчивого экономического роста страны. Касым-Жомарт Токаев поручил холдингу «Байтерек» совместно с банками второго уровня обеспечить финансирование реального сектора экономики, проработать вопрос по привлечению средств на реализацию Национального проекта по модернизации энергетического и коммунального секторов. Глава государства особо подчеркнул необходимость эффективного исполнения намеченных планов.

КАСЫМ-ЖОМАРТ ТОКАЕВ ПРИНЯЛ ПРЕЗИДЕНТА УЕФА АЛЕКСАНДЕРА ЧЕФЕРИНА

Приветствуя гостя, Глава государства высоко оценил поддержку и внимание, оказываемые УЕФА нашей стране.

Касым-Жомарт Токаев сообщил, что на сегодняшний день футболом занимаются свыше 1 миллиона казахстанцев, или 13% всех занимающихся спортом. По его словам, это наглядно отражает высокую популярность данного вида спорта в стране.

Президент Казахстана подчеркнул важность формирования устойчивой рыночной бизнес-модели в отечественном футболе и развития клубного менеджмента. Он поддержал взаимодействие с УЕФА в реализации образовательных и обменных программ, направленных на повышение профессионального уровня специалистов и молодых игроков.

В свою очередь Александер Чеферин поблагодарил Главу нашего государства за встречу и выразил готовность к расширению партнерства с Казахстаном. Он отметил, что между УЕФА и Казахстанской федерацией футбола уже установлено тесное взаимодействие.

В завершение встречи Касым-Жомарт Токаев вручил Александеру Чеферину орден «Достык» II степени за его вклад в развитие спорта в Казахстане.

Депутаты Мажилиса во втором чтении приняли поправки в Налоговый кодекс. Что изменится с принятием нового документа.

МАЖИЛИС ПРИНЯЛ НОВЫЙ НАЛОГОВЫЙ КОДЕКС

По словам руководителя рабочей группы Берика Бейсенгалиева, принятый проект Налогового кодекса существенно отличается от первоначального варианта, внесенного на рассмотрение Мажилисом в августе 2024 года.

«По реформе НДС - первоначально предложенная правительством ставка 20 процентов снижена до 16%. Повышен порог обязательной регистрации по НДС с 15 миллионов до 40 миллионов тенге. Вводятся пониженные ставки НДС на медикаменты и медицинские услуги: 5% с 2026 года и 10 процентов - с 2027 года. От НДС освобождаются товары и услуги в рамках гарантированного объема бесплатной медицинской помощи, обязательного медстрахования, лечения орфанных и социально значимых заболеваний», - отметил мажилисмен.

Согласно принятым поправкам, предусмотрено освобождение от НДС социально значимых продовольственных товаров и книг отечественного издания, услуг по изданию книг в печатном виде. В целях поддержки сельхозтоваропроизводителей увеличен размер НДС, дополнительно относимого в зачет, с 70% до 80%.

«Введен запретительный перечень видов деятельности вместо разрешительного. Установлена единая ставка 4% с возможностью корректировки маслихатами до плюс-минут 50% для учета региональной специфики. Расширяется применение специального налогового режима на операции между бизнесом», - добавил Бейсенгалиев.

Кроме этого, принятым документом установлены сниженные ставки КПН для организаций социальной сферы: 5% с 2026 года и 10% с 2027 года. Увеличен социальный налоговый вычет для лиц с инвалидностью - до 5 000 МРП (19,6 млн тенге в 2025 году).

Вместе с тем ставка КПН для игорного бизнеса и банков повышена до 25%. При этом для банков по доходам от кредитования субъектов предпринимательства ставка сохранена на уровне 20%.

Вводится прогрессивная шкала ИПН: по заработной плате - 10% на доходы до 8 500 МРП или до 33,5 млн в год, и 15% - свыше этой суммы; по доходам в виде дивидендов - 5% до 230 000 МРП, то есть почти до 1 млрд тенге, и 15% - свыше 1 млрд.

Кроме того, принято решение о поэтапном увеличении акцизов на алкоголь, табак, изделия с нагреваемым табаком, а также о введении акциза на энергетические напитки для стимулирования более здорового образа жизни среди населения.

Приняты поправки по использованию земель. При неэффективном использовании земель сельхозназначения - ставки платы увеличиваются до 100-кратного размера. Также пересматриваются ставки платы за использование недр в зависимости от срока лицензии и количества участков.

“ÜLKEMIZIN GÜVENLIĞINDEN VE DEMOGRAFIK YAPIMIZIN KORUNMASINDAN ÖDÜN VERMEYECEĞIZ”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye Yüzyılında Türkiye’nin Göç Yönetimi Programı’nda yaptığı konuşmada, “Ülkemizin güvenliğinden ve demografik yapımızın korunmasından elbette ödün vermeyeceğiz” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi’nde düzenlenen Türkiye Yüzyılı’nda Türkiye’nin Göç Yönetimi Programı’nda bir konuşma yaptı.

Suriye’deki savaştan kaçarak 2011’de Türkiye’ye sığınan ve savaşın bitmesiyle 2024’te ülkesine dönen Muhammed Eymen isimli çocuğun Ahmet Kabaklı İlkokulu’ndaki 4. sınıf arkadaşlarını ve öğretmenini sahnede ağırlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, eski CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun iktidara geldiklerinde Suriyeli öğrencileri Türkiye’den ülkelerine göndereceğine dair açıklamasını hatırlattı.

Kendisinin o dönemde bu açıklamanın tam aksini söylediğini, «Asla biz Suriye’deki muhacirleri buradan göndermeyeceğiz» dediğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Çünkü bizim bakışımız farklıydı. Biz göçü onların anladığı manada değil, tam aksine biz göçü Mekke’den Medine’ye hicret olarak telakki etmiştik. Biz buna fırsat vermedik. Şimdi burada (sahnedeki öğrenciler) gördüğünüz küçük muhacirler var ve bunlar bizim evlatlarımız, bizim yavrularımız ve öğretmenimiz de onlarla hemhal oldu, onları yetiştirdiler, bugünlere getirdiler. İşte güzellik burada. Gerçekten ensar olmak ne kadar güzel bir şey işte burada» ifadesini kullandı.

Katılımcılarla program vesilesiyle bir arada bulunmaktan mutluluk duyduğunu dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, programın başarılı geçmesini temenni ederken, panele iştirak eden isimlere katkılarından ötürü teşekkür etti.

“GÖÇ MESELESİ TÜM DÜNYANIN GÜNDEMİNİ MEŞGUL EDİYOR”

İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya’ya ve ekibini tebrik eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle konuştu: «Göç konusunda nasıl bir hassasiyete sahip olduğumuzu ve bu minvalde yürütülen çalışmaları az önce İçişleri Bakanımız açıkça ifade etti. Göç meselesi, özellikle son yıllarda küresel bir olgu olarak tüm dünyanın gündemini meşgul ediyor. Her sene milyonlarca insan, savaş, istikrarsızlık, terör, yoksulluk ve iklim değişikliğinin yol açtığı sıkıntılar sebebiyle doğdukları toprakları terk etmek zorunda kalıyor. Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütünün verilerine göre şu an dünya genelinde 281 milyondan fazla göçmen var. Göçmen işçi sayısı ise 165 milyonun üzerinde. Son üç dört yıldaki savaşların da etkisiyle mülteci sayısı 120 milyona dayandı. Yine veriler her dakikada en az 20 kişinin

çatışma, zulüm ve terörden dolayı göç etmek mecburiyetinde kaldığını gösteriyor.»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dünya nüfusunun yüzde 3,6’sının bugün göçmen olarak hayatını sürdürmeye çalıştığını söyledi.

“SON 10 YILDA 72 BİNDEN FAZLA İNSAN GÖÇ GÜZERGÂHINDA HAYATINI KAYBETTİ”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, savaşlar bitmedikçe, krizler çözülmedikçe, iklim değişikliğinin etkisi daha da derinleştikçe bu oranların katlanarak arttığını, bu süreçte zaman zaman insan olarak herkesi derinden sarsan pek çok manzarayla da karşılaştıklarını kaydetti.

Hemen her gün umut yolcularının ölümüyle sonuçlanan bir olayın, kazanın ve felaketin haberini aldıklarına dikkati çeken Erdoğan, «Unutmayın, Ege’de, Akdeniz’de botların içerisinde, botlar şişlenerek öldürülen göçmenler var. Bunları hep birlikte gördük, yaşadık. İnsafsızca bunlar yapıldı. Son 10 yılda 72 binden fazla insan göç güzergâhında hayatını kaybetti. Daha önce de farklı vesilelerle gündeme getirdik. Suriye’deki çatışmalardan kaçarak Avrupa’ya sığınan binlerce çocuğun nerede olduğu, akıbetlerinin ne olduğu hâlen ortaya çıkarılamadı. Nice masumun hayatı, organ ve fuhuş mafyası dâhil suç örgütlerinin, insan tacirlerinin kanlı pençelerinde sönüp gitti» diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bir tenakuzu da ifade etmek mecburiyetinde olduğunu aktararak, şöyle devam etti: «İnsanları göçe mecbur eden çoğunlukla Batılı güçlerin politikaları olmasına rağmen iş yük paylaşımına gelince hiçbirini ortalıkta göremiyorsunuz. Dünyadaki her 100 mülteciden 75’ine zengin devletler değil düşük ve orta gelirli ülkeler ev sahipliği yapıyor. Suriye’deki zulümden kaçan insanların ezici çoğunluğu da biliyorsunuz komşu ülkelere sığındı. İç savaş sebebiyle yerlerinden edilen 11 milyon Sudanlının yine önemli bir kısmı komşu ülkeye göç etti. Myanmar’daki katliamlardan Orta Afrika bölgesindeki iç savaşlara kadar her yerde hep aynı manzarayla karşılaşıyoruz. Yani imkânları sınırlı ülkeler, kapasitelerinin çok üzerinde yük alırken Batılı ülkeler ya feveran ediyor ya da kabul ettikleri birkaç yüz mülteciyle insani trajideleri reklam malzemesi olarak kullanıyor.»

“ANADOLU, TARİH BOYUNCA HEP GÖÇMEN YURDU OLDU”

Türkiye’nin üç kıtanın kavşak noktasında yer alan bir ülke olduğunu dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, asırlar olduğu gibi bugün de doğu ile batı, kuzey ile güney arasında güç merkezi vazifesi gördüğünü belirtti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu nedenle Türkiye’nin yakın çevredeki istikrarsızlıklardan doğrudan etkilendiğine dikkati çekerek, «Her ne kadar göç ve göçmen meselesiyle son dönemde yoğun bir şekilde yüzleşiyor olsak da aslında biz bu konunun yabancısı değiliz. Anadolu, tarih boyunca hep bir göçmen yurdu oldu. Yaşadıkları yerlerde zulüm, baskı ve şiddet gören tüm mazlumlar güvenli liman olarak daima Anadolu’yu, Türkiye topraklarını gördü. Engizisyondan kaçan Musevilerden, Doğu Avrupa’daki Hristiyanlara, Kafkasya ve Balkanlar’daki Müslüman kardeşlerimizden Nazi zulmünden kaçanlara kadar herkes ülkemizin ve milletimizin kapısını çaldı. Bugün de bölgemizde kimin başı dara düşse Allah’a hamdolsun bir eman yurdu olarak yönünü önce Türkiye’ye dönüyor. Açık söyleyeyim, bundan sonra da yüksünmüyor, kesinlikle şikâyet etmiyoruz. Bilakis mazlumun imdadına koşmayı, düşenin elinden tutmayı, komşuluk ve insanlık görevimiz olarak telakki ediyoruz.» ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasına şöyle devam etti: «Burada muhalefetin abartılı rakamlarla sık sık istismar ettiği bir konuyu da açıkça söylemek istiyorum. Ülkemizde muhalefetin, özellikle de insanlık düşmanı kimi faşist çevrelerin iddia ettiği gibi bir göçmen sayısı asla yoktur ve olmamıştır. Türkiye’de hâlihazırda 2 milyon 768 bini geçici koruma statüsündeki Suriyeli kardeşlerimiz, 1 milyon 90 bini ikamet izniyle kalanlar, 176 bini de uluslararası koruma altındakiler olmak üzere toplam 4 milyon 34 bin göçmen vardır. Aldığımız tedbirler sayesinde bu sayı günden güne azalmaktadır.»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kamu diplomasisinin stratejik bir unsuru olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmesini teşvik ettiklerini, bu kapsamda dünyanın 190’ı aşkın ülkesinden 340 bin civarında misafir öğrenciye ev sahipliği yaptıklarını aktardı.

İddiaların aksine bu öğrencilerin ezici çoğunluğunun burslu olarak değil, tüm masraflarını kendileri ödeyerek ülkede eğitim aldıklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye mezunlarının birçok ülkede bakan, bürokrat, iş adamı ve siyasetçi olarak görev yapmasının bu projenin ne kadar önemli olduğunu gösterdiğinin altını çizdi.

«GÖÇ VE GÖÇMEN KONUSUNDA HÜKÛMETİMİZİN POLİTİKASI GAYET NETTİR»

«Kaçak göçle ve göçmen kaçakçılarıyla mücadeleyi de ihmal etmiyoruz» diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan şunları kaydetti: «Son 2 yılda 270 bin düzensiz göçmenin sınırlarımızdan girişi engellendi. Ülkemizde illegal olarak bulunan 263 bin kişi sınır dışı edildi. Göçmen kaçakçılarına yönelik 14 bin 400 operasyon düzenlenirken, 9 bin 867 araca el konuldu, 23 bin 780 kişi gözaltına alındı. Göç ve göçmen konusunda hükûmetimizin politikası gayet nettir. Biz göç meselesine binlerce yıllık medeniyetimiz, tarihimiz, bizi biz yapan kadim değerlerimiz merceğinden bakıyoruz. ‘Tahtımı veririm, tacımı veririm ama devletime sığınan mazlumu asla vermem. Bu sözler kimin, ecdadımızın. İşte biz onlara layık olmaya çalışıyoruz. Göç konusunda yıllardır büyük bir tutarlılıkla devam ettirdiğimiz insani ve vicdani tavrımızın olumlu neticelerini görmeye başladık.»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye’de 13,5 yıl süren zulüm ve çatışmaların 8 Aralık 2024 itibarıyla sona erdiğini hatırlattı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 1 milyon insanı katleden, 13 milyon kişinin yerlerinden edilmesine sebep olan Esed rejimi devrilirken Suriye halkının özgürlüğünü temsil eden yeni bir yönetimin iktidara geldiğini söyledi.

Bu yönetimin, Türkiye’nin ve bölgedeki diğer kardeş ülkelerin de desteğiyle savaş yorgunu Suriye’yi yeniden ayağa kaldırmak için uğraştığının altını çizen Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Çeşitli zorluklara,

→

engellere ve sabotajlara rağmen Suriye kendini yavaş yavaş toparlıyor. Suriye kendine geldikçe ülkedeki istikrar ve güven ortamı güçlendikçe geri dönenlerin sayısı da hızlanmaya başladı. 9 Aralık’tan bu yana sadece Türkiye’den Suriye’ye dönenlerin sayısı 200 bin kişiye ulaştı» diye konuştu.

Gönüllü, güvenli ve onurlu bir şekilde vatanlarına geri dönenlerin toplam sayısının ise 931 bin 450 kişiyi bulduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, benzer durumun Ürdün ve Lübnan başta olmak üzere diğer komşu ülkelerde de yaşandığını kaydetti.

Suriyeli Muhammed’in kalplere dokunan hikâyesini az önce izlediklerini dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: «Rabbimize binlerce kez hamdediyoruz. Türkiye olarak son asrın en büyük insanlık sınavlarından birini alnımızın akıyla vermenin haklı gururunu yaşıyoruz. Sonunda ölüm, işkencenin olduğu böyle bir meselede dahi tam 13 buçuk yıl boyunca gerçekten çok ağır eleştirilere maruz bırakıldık. Katliamların tüm vahşiliğiyle sürdüğü günlerde ülkemizdeki mazlumları otobüslere doldurup ölüme göndermekten bahsedenlerden, 14, 28 Mayıs seçimlerinde sağa, solaırkçı afişlerin yapıştırılmasına, Ankara’da ve Kayseri’de yaşanan alçakça provokasyonlardan her seçim öncesinde körüklenen yabancı düşmanlığına kadar pek çok badire atlattık. Hükümetimizi müşkül duruma düşürmek için her şeyi denediler. Lafa gelince mangalda kül bırakmayan birçok isim de sırf siyasi çıkarlarını koruma uğruna muhalefetin nefret söylemlerine ses çıkarmadılar, sustular, izlediler. Ağızlarını açıp tek cümle dahi kurmadılar. Ama bütün bu sınamalarda biz hükümet olarak bize yakışanı, inancımıza ve insanlığımıza yakışanı yapmaktan asla vazgeçmedik. Unutmayın ‘Bu millete bir daha Boraltan Köprüsü faciası gibi bir utanç yaşatmayacağız’ dedik.»

Verdikleri bu söze, her türlü riski göze alarak, 13,5 yıl boyunca sadık kaldıklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Türkiye, merhum Fethi Gemuhluoğlu’nun o yüreklere dokunan ifadesiyle, ‘Göze sezdirmeden gözyaşı silen dostların ülkesi’ olmayı her türlü kışkırtmaya rağmen bizim dönemimizde başarmıştır. İnşallah bundan sonra bu tertemiz sicilimize leke sürdürmeyeceğiz» dedi.

«TÜRKİYE’NİN KALKINMASI VE HEDEFLERİNE ULAŞMASI İÇİN BEŞERİ SERMAYEYE DE İHTİYACI VAR»

Cumhurbaşkanı Erdoğan nefret söylemlerine, lümpen faşizme, ırkçı vandallığa ve provokasyonlara müsaade etmeyeceklerinin altını çizerek, «Batı ülkelerinde sıkça şahit olduğumuz göçmenlere kötü muamele gibi insanlık dışı davranışlara fırsat vermemekte kararlıyız. Şayet herhangi bir sebeple bu süreçte hukukun insani değerlerin ve göçle ilgili temel politikalarımızın dışına çıkan olursa da bu durumda gerekeni yapacak, kimsenin gözünün yaşına bakmayacağız» ifadelerini kullandı.

Artan hareketlilik sebebiyle göç ve göçmen olgusunun sadece güvenlik parantezine alınmasının eksik bir yaklaşım olacağına dikkati çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, farklı hayatları, birbirinden farklı hikâyeleri bir araya getiren göç meselesinin eskiden beri kültürel etkileşimin en etkili vasıtası olduğunu söyledi.

«Göç yeni bir buluşmadır. Etnik kimliği, dini, dili, kültürü, hayat tarzı anlayışı, farklı insanların aynı zeminde bir araya gelmesidir» diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu buluşmanın ekonomiden ticarete, kültürden bilime, her alanda olumlu etkileri olduğunu göz ardı edemeyeceklerini vurguladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları dile getirdi: «Burada bir üzüntümü ifade etmek isterim. Faşist çevrelerin körüklediği, korku ikliminden dolayı göçmenlerin Türk ekonomisine katkıları maalesef ülkemizde sağlıklı bir şekilde tartışılmadı. Farklı düşünenler, artısı ve eksisiyle tabloyu ortaya koymaya çalışanlar ise sindirildi, susturuldu, hedef hâline getirildi. İş dünyamız da linç edilmekten çekindiği için kapalı kapılar ardından bize söylediklerini çıkıp kamuoyu önünde cesaretle dillendiremediler. Gelinen aşamada şunu açık ve net görebiliyoruz. Türkiye’nin kalkınması ve hedeflerine ulaşması için maddi sermaye kadar beşeri sermayeye de ihtiyacı var.»

«MİLLETİMİZE ENTEGRE OLMUŞ KARDEŞLERİMİZLE İLGİLİ RASYONEL POLİTİKALARI DEVREYE ALMAK MECBURİYETİNDEYİZ»

Gelişen ve gelişme hedefinde olan ülkelerin göç konusuna sadece güvenlik odaklı yaklaşmadıklarını, tam tersine bu meseleyi çok boyutlu bir şekilde değerlendirerek daha pozitif politikalar takip ettiklerini aktaran Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Toplum olarak bizim de artık bu konuları daha objektif, daha serinkanlı ve ön yargılı olmaktan uzak bir şekilde konuşmamız, tartışmamız gerekiyor. Milletimize entegre olmuş, ekonomimize katkı veren, sanayiden tarıma, hizmet sektöründen diğer alanlara, katma değer üreten kardeşlerimizle ilgili daha rasyonel politikaları mutlaka devreye almak mecburiyetindeyiz. Diğer türlü ekonomide hedeflerimize ulaşmakta zorluk çekeriz. Ülkemizin güvenliğinden ve demografik yapımızın korunmasından elbette ödün vermeyeceğiz. Ancak bir avuç ırkçı lümpen figürün topluma sürekli korku yayan, nefret söylemlerine de Türkiye’yi mahkum etmeyeceğiz» değerlendirmesinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, insan hareketliliğini, Türkiye ve Türk ekonomisine maksimum faydayı sağlayacak bir anlayışla yönetmenin çabasında olacaklarını belirterek, şunları kaydetti: «Göç İdaresi Başkanlığımızın mevcut çalışmalarını devam ettirirken aynı zamanda bu meselede Türkiye’nin ihtiyaçları ve çıkarları çerçevesinde uzun vadeli bir perspektif ortaya koyması gerektiğine inanıyorum. Değişen şartlara ve ihtiyaçlara göre bizim de paradigmamızı yenilememiz şarttır. Ön yargıları kırma, gençlerimizi yabancı düşmanı akımlardan koruma ve milletimizi doğru bilgilendirme noktasında da sizlere görev düşüyor. Bizim bıraktığımız boşlukları kimlerin doldurduğunu, özellikle gençlerimizi nasıl zehirlediklerini yakın zamanda pek çok kez gördük, yaşadık. Siyasi ve toplumsal maliyetlerini yüklenmek zorunda kaldık. Önümüzdeki dönemde göç idaremizden bu konuda da daha fazla gayret bekliyorum.»

Programının hayırlara vesile olmasını dileyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Göç İdaresi Başkanlığının 12. kuruluş yıl dönümünü tebrik ederek, panelistlere teşekkür etti.

В АЛМАТЫ В ЧЕСТЬ 30-ЛЕТИЯ АНК СОСТОЯЛАСЬ ПОСАДКА ДЕРЕВЬЕВ

Мероприятие приурочено к 30-летию АНК и Дню единства народа Казахстана.

В Парке дружбы народов, что в Наурызбайском районе, в рамках республиканской акции «Таза Казақстан» состоялась посадка деревьев с участием этнокультурных объединений Ассамблеи народа Казахстана города Алматы.

Данное мероприятие приурочено к 30-летию АНК и Дню единства народа Казахстана.

Заместитель председателя АНК Алматы, председатель Русского культурного центра города Всеволод Лукашов отметил практичность и символизм акции.

— Сегодня мы расширяем Парк Дружбы народов. Представители этнокультурных центров Алматы, среди которых много молодежи, посадили саженцы разных деревьев, в чем виден символизм - объединение на одной земле представителей разных культур и народов. Заметно, что многие участники акции моложе тридцати лет и родились в годы Независимости и после создания Ассамблеи. И они растут с пониманием важности дружбы народов, перенимая это качество от родителей и старшего поколения. Курды, турки, русские, афганцы, уйгуры, казахи, всех их объединяет одно — общенациональная идея дружбы в нашей стране.

Карагач, липа, каштаны, клены будут здесь расти с сегодняшнего дня, уже есть тополя, березы, сосны и различные плодовые деревья. Невозможно вырастить огромный парк сразу, но ведь мы смогли выстроить уважение и взаимопонимание между разными культурами усилиями Ассамблеи, и в ближайшие годы мы превратим это место в прекрасный парк, который будет радовать алматинцев свежим воздухом, прекрасным состоянием и сочными плодами, — уверен Всеволод Лукашов.

Историческое место, известно как Сакские курганы, в ближайшем будущем обещает стать еще одним местом отдыха и приятного времяпрепровождения в летний период.

Ранее сообщалось, что экологическая акция «Таза Қазақстан» продолжается в Жамбылской области.

ЕДИНСТВО В УМАХ: КАК В КАЗАХСТАНЕ УКРЕПЛЯЮТ МЕЖНАЦИОНАЛЬНОЕ СОГЛАСИЕ

1 мая Казахстан отмечает один из самых символичных государственных праздников – День единства народа.

Он ежегодно напоминает о важности мира, взаимного уважения и культурного диалога в многонациональной стране. В этом году он проходит в особом контексте – 30-летия Ассамблеи народа Казахстана. О роли литературы в укреплении межэтнического согласия, духовных основах единства нации и воспитании молодого поколения в духе солидарности. Заведующая отделом международных связей и мировой литературы Института литературы и искусства имени М. О. Ауэзова, кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, член АНК Светлана Ананьева дала интервью по этому поводу.

Праздник, несущий символ единства

По мнению Светланы Ананьевой, День единства народа Казахстана за последние годы приобрел еще более глубокое звучание для всех этнических групп, населяющих страну.

«1 мая в Казахстане – День единства народа Казахстана, один из официальных и важных государственных праздников страны. Он имеет особый смысл и уникальное значение для каждого из нас. Мы все находимся под впечатлением выступления главы государства Касым-Жомарта Кемелевича Токаева, прозвучавшего 24 апреля 2025 года на XXXIV сессии Ассамблеи народа Казахстана, которая в этом году отмечает 30-летие со дня создания. Одним из главных приоритетов является укрепление межэтнического согласия и стабильности. Ассамблея народа Казахстана, по точному определению президента нашей страны, «стала основой моделью общенациональной гармонии и единства». Это действенный институт, «который помогает людям разных национальностей жить в мире, понимать друг друга и вместе строить общее будущее».

Она напоминает о пророческом высказывании Абая «Единство должно быть в умах» – особенно актуальном в юбилейный год великого просветителя.

«Праздник единства народа Казахстана не только объединяет все этносы, родина которых – независимый Казахстан, но и символизирует важность свободного и уважительного отношения друг к другу. В этом особую роль играет культурный код народа Казахстана. У нас много общего: доброта и гостеприимство, милосердие и готовность протянуть руку помощи тем, кто нуждается в поддержке. У нас особая культурно-эстетическая ментальность. Диалог и сотрудничество, солидарность, межнациональное согласие – символы праздника единства народа Казахстана».

Духовные ценности как основа согласия

Ананьева акцентирует внимание на том, что многолетняя практика Казахстана в области межэтнической гармонии опирается на передачу духовных и моральных ценностей новым поколениям.

«У нас востребованы и актуальны общечеловеческие духовные и моральные ценности, передающиеся от поколения к поколению. Уникальный опыт межнационального согласия мы транслируем молодым, воспитывая уважение к этносам, их традициям, культуре, искусству, литературе».

Существенную роль в этом играют литературные инициативы и научные мероприятия.

«Международные литературные чтения, научные конференции только за последние годы были посвящены мастерам художественного слова: Кемелю Токаеву, Абди-Жамилю Нурпеисову, Морису Симашко, Герольду Бельгеру и писателям разных национальностей, составляющих гордость и славу литературы Казахстана. Институтом литературы и искусства имени М. О. Ауэзова издана хрестоматия «Казахстан в моей судьбе» в двух томах, на страницах которой представлено творчество поэтов и прозаиков разных национальных литератур».

Наряду с этим она отмечает роль медиа и этнокультурных центров, действующих в разных регионах страны:

«В контексте укрепления межэтнического согласия в стране бесценен опыт Ассамблеи народа Казахстана. Деятельность всех этнокультурных центров, средств массовой информации, издающихся на казахском, русском, уйгурском, немецком, корейском, курдском, польском, украинском, турецком, узбекском языках, укрепляет дух дружбы и межнационального согласия, закладывает новые традиции общественного диалога. Сутью повседневного бытия граждан страны являются согласие, толерантность и дружба».

Единство в многообразии

В условиях глобализации Казахстану удается сохранять свою уникальность, при этом создавая возможности для развития всех этнических культур. Светлана Ананьева ссылается на стратегические подходы, обозначенные президентом страны:

«Как подчеркивает глава государства Касым-Жомарт Кемелевич Токаев, в стране «созданы все условия для развития языков, культур и традиций каждой этнической группы». Школой единства, патриотизма и гражданской ответственности названы «Ассамблея жастары», Студенческая ассамблея, Клуб молодых ученых, проект «Жана толқын»».

Она также отмечает, что тема межэтнического взаимодействия отражается и в литературе:

«Тема духовного родства этносов Казахстана, межэтнического взаимодействия постоянна в художественных произведениях разных этнических авторов. Открытость ко всему новому, желание сохранить свои истоки – характерные черты творчества писателей на разных языках, но при сохранении незыблемого принципа «мы разные, но мы равные». В полной мере необходимо задействовать потенциал культуры и искусства для реализации принципа «единство в многообразии». Культурным достоянием страны, по мнению Касым-Жомарта Кемелевича Токаева, должны стать уникальные частные коллекции искусства, собранные этнокультурными объединениями. Это, безусловно, будет способствовать не только сохранению уникальности культурного наследия, но и обогащению всех».

Память как нравственный ориентир

Особое значение в воспитании молодежи Ананьева придает исторической памяти. В этом году Казахстан отмечает 80-летие Победы, и эти даты становятся поводом для осмысления нравственных ориентиров нации:

«За Днем единства народа Казахстана следует День Победы. В этом году мы отмечаем 80-летие Великой Победы… Война оставила неизгладимый след в истории, памяти и судьбах защитников Отечества, их близких, потомков. В преддверии юбилейной даты особым смыслом наполняются слова главы государства Касым-Жомарта Кемелевича Токаева: «Для нас память о войне – это прежде всего память о героях, их самоотверженности, мужестве, верности долгу и присяге».

Она подчеркивает, что воспоминания о войне и примеры подвигов героев служат основой для формирования патриотизма у молодежи:

«Сын известного писателя, героического участника Великой Отечественной войны Кемеля Токаева, прошедшего фронтовыми дорогами России, Украины, Беларуси и Польши, для которого военная тематика и проблематика стали неизменной константой творчества, Касым-Жомарт Токаев о подготовке празднования юбилея Победы объявил заблаговременно. В рамках принятого плана «Ұлы Жеңіс: ерлікке тағзым, ұрпаққа ұлғі» будет организовано и проведено около двух тысяч памятных, научно-исследовательских, просветительских и других мероприятий. Память о войне священна для всех казахстанцев, героически сражавшихся на фронтах и трудившихся в тылу во имя победы. Это и уроки, классные часы в школах, научные конференции в вузах, круглые столы, презентации новых книг. Казахстан в годы Великой Отечественной войны принял семьи эвакуированных. Отзывчивость и доброта казахского народа беспримерны. Вся промышленность нашей страны работала на нужды фронта. Научные сотрудники институтов Академии наук, деятели культуры и литературы, эвакуированные в казахстанские города, продолжали свою деятельность, создавая произведения, укрепляющие веру в победу. Дружба, взаимопомощь, поддержка стали нормой жизни», – делится мнением эксперт.

При этом Светлана Ананьева отмечает, что майские праздники несут важный воспитательный посыл: помнить о прошлом во имя мира и процветания нашей Родины – священный долг каждого из нас.

Бахытгуль ДЖАКУПОВА

ПОЗДРАВЛЯЕМ!

Заместитель директора по воспитательной работе школы-гимназии № 153 имени А. Розыбакиева города Алматы Гуселя Ражапова награждена юбилейной медалью «30 лет Ассамблее народа Казахстана». Данная награда является высокой оценкой плодотворного труда по укреплению межнационального согласия и общественного единства. От всей души поздравляем Гузелю Султанмуратовну с этим почётным награждением и желаем новых успехов и высоких достижений в профессиональной деятельности! Ваше достижение – это большая гордость для нашей гимназии!

Коллектив школы-гимназии № 153 г. Алматы

МИССИЯ ДЛИНОЙ В ТРИ ДЕСЯТИЛЕТИЯ

В нынешнем году мы отмечаем особую дату — 30-летие Ассамблеи народа Казахстана. Эта веха важна не только как календарный юбилей.

В научной традиции три декады воспринимаются в качестве завершения одного поколения и начала следующего. А потому юбилей — повод не только подвести итоги, но и определить ориентиры на будущее.

На предстоящей сессии АНК, посвященной значимой дате, мы ожидаем услышать от ее Председателя — Главы государства — задачи по дальнейшему развитию Ассамблеи в условиях турбулентности и стремительно меняющегося мира. Высокая динамика и новые вызовы требуют свежего взгляда и нового импульса. Именно это наш главный запрос по отношению к юбилейной сессии.

В то время как многие соседние государства сталкиваются с межэтническими конфликтами, Казахстан проходит путь развития в мирном русле, последовательно укрепляя единство и согласие в обществе. Если обратиться к истокам, то станет очевидным: республика оказалась среди немногих стран постсоветского пространства, где вопросы межэтнических отношений были не только решены, так сказать, на бумаге — закреплены в Конституции, законах, но и получили действенный механизм реализации.

Ассамблея народа Казахстана, созданная в 1995 году, стала именно таким механизмом. Возглавляемая Главой государства, она с самого начала выступила институтом политической системы и гражданского общества, способным гармонизировать сложные процессы.

Результаты говорят сами за себя. В 1994 году эмиграция из Казахстана достигала почти полумиллиона человек. Уже в следующем году, после создания Ассамблеи, этот показатель снизился до 170 тыс., а в 1996-м — до 80 тыс. Люди почувствовали: государство уделяет большое значение межэтническим отношениям в стране и на практике обеспечивает равноправие, недискриминацию, формирует то самое единство в многообразии.

Мы не допустили дробления общества, и это тоже результат работы Ассамблеи. Да, на Западе громко заявляли о кризисе мультикультурализма. У нас же единый народ, общая судьба, общая Родина. Эта формула оказалась устойчивой не в теории, а в реальности.

Сегодня Ассамблея — не просто площадка для диалога, но и инициатор ряда общественно значимых программ. Например, ежегодный проект «Школа лидеров АНК» помогает молодым представителям этнокультурных объединений получить навыки социального проектирования, коммуникации и публичных выступлений. В регионах открываются Дома дружбы, где проходят встречи, образовательные курсы и культурные мероприятия, укрепляющие горизонтальные связи в обществе.

Востребована и медиаплатформа АНК — в социальных сетях, на YouTube-канале и в телеэфирах распространяются истории успеха представителей разных этносов, интервью с активистами и просветительские материалы, формирующие атмосферу взаимного уважения.

Важно и то, что Ассамблея остается связующим звеном между обществом и государством. В 2023 году по инициативе АНК была организована серия диалоговых площадок по вопросам миграционной политики, участия молодежи в общественной жизни и укрепления культурного суверенитета. Эти встречи стали частью общей стратегии «Жаңа Қазақстан» — Нового Казахстана, ориентированного на справедливость, открытость и инклюзивность.

Сегодня продолжается осмысление природы межэтнических конфликтов. Их изучают, анализируют, в том числе и мы — на уровне экспертного сообщества.

При этом мы пришли к важному выводу: в Казахстане существуют два уровня идентичности. Первый — гражданский, политический: «Я — казахстанец». Второй — этнический: «Я казах», «Я кореец», «Я русский». И только через последовательную работу с обеими идентичностями можно избежать конфликтов и достичь внутренней гармонии.

Ассамблея — это тонкое равновесие между государственным участием и гражданской инициативой. Это институт доверия, который работает не за счет принуждения, а за счет вовлеченности и взаимного уважения.

Тридцать лет назад Ассамблея народа Казахстана стала символом веры в возможность гражданского мира. Сегодня это мощный механизм, укрепляющий устойчивость всего казахстанского общества.

Георгий КАН,
доктор исторических наук, профессор, заместитель председателя Алматинского корейского национального центра,
член НЭС АНК

Ассамблея народа Казахстана ставит новые цели и задачи

В этот раз XXXIV сессия Ассамблеи народа Казахстана проводится в юбилейный для АНК год. А юбилей — это, как правило, и подведение итогов и обсуждение планов дальнейшей работы.

В своей деятельности АНК делает акцент на консолидацию общества, интеграцию этносов в единый казахстанский социум, развитие механизмов защиты гражданских интересов, а также на активное использование информационных ресурсов и социальных сетей для продвижения своих инициатив и взаимодействия с институтами гражданского общества.

АНК играет важную роль в обеспечении равенства прав граждан, предоставляя этнокультурным объединениям возможность влиять на принятие государственных решений. Это способствует учету интересов всех этносов и развитию национального единства.

За 30 лет Ассамблея стала большой площадкой, где можно совместно с единомышленниками реализовать социально-полезные проекты, заниматься благотворительностью, волонтерством, профилактикой конфликтов на межэтнической почве, воспитанием подрастающего поколения, бесплатно изучать государственный и родной язык, знакомиться с культурой, обычаями, традициями и многое другое.

В своем выступлении на пленарном заседании глава государства, председатель АНК Касым-Жомарт Токаев отметил, что АНК была и остается незаменимой платформой консолидации общества и упрочения национальной идентичности, выступает одной из институциональных опор нашей государственности. Токаев подчеркнул, что Ассамблея народа Казахстана должна работать как общенародный орган, объединяющий всех граждан республики вокруг наших общих ценностей и целей.

Махмуджон ДАВРИШЕВ,
председатель Жамбылского филиала ТЭКЦ «Ахыска»

Праздник дружбы

На днях в Республиканском Доме дружбы состоялся фестиваль, посвященный Дню единства народа Казахстана. Мероприятие открыла руководитель республиканского Дома дружбы Нурсауле Альтекова.

Затем слово было предоставлено заместителю председателя АНК Расулу Ахметову. В своем выступлении Расул Ахметов отметил: «Рад вас приветствовать в храме дружбы и согласия. Безусловно, каждый из вас вносит большую лепту в общественное согласие и единство нашей страны. Поздравляю вас с праздником единства народа Казахстана! Желаю творческих успехов».

На фестивале первым выступил военный оркестр Департамента по чрезвычайным ситуациям города Алматы. Затем с танцем, посвященным домбре, выступил ансамбль бабушек. Севда Ширинова на фестиваль привезла семилетнюю дочку Марьям, которая исполнила песню «Белалым» на родном языке. Задушевная песня о любви Марьям Шириновой - ученицы 1 «В» класса имени Терешковой города Есик Енбекшиказахского района Алматинской области очень понравилась публике.

ТАЛАЙЛЫ ТАҒДЫР ҺӘМ БІР КЕМ ДҮНИЕ

Кеңестік дәуірде Сарыағаш май зауытында директор болып ұзақ жыл абыройлы қызмет атқарып, еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін жеке кәсіпкерлікпен айналып, «Барыс» Сарыағаш минералды суын шығаратын зауыт ашқан белгілі кәсіпкер, меценат Молдалы Қолдасов қазір Шымкентте тұрады. «Барыс» зауыты бүгінде баласының иелігінде.

Молдалы көке өте білімді, парасатты, Атымтай жомарт жан. Кезінде қаншама адамға баспана салып берді, қаншама мұқтаж жанға өсімсіз несиемен пәтер алып берді. Басқа да демеушілік көмектері жетіп артылады. Өзінен бұрын өзгелердің жақсылығын айтуға, өзгенің жетістігіне қуануға дайын тұратын адам. Таяуда мені бір үйге ертіп барды. «Класта-сым. Өте қайырымды, достыққа да, адамдыққа да адал жан. Тағдыры қиындықпен өрілсе де, өмірін ізгілікпен өткізіп келе жатқан абзал адам. Сол туралы жазшы, қалқам» деп өтінді.

Молдалы көке ертіп барып, жолықтырған, жасы өзімен қабылас сыныптасы, 94 жастағы Сәдір атамен танысудың сәті осылай түсті.

Тарихтан белгілі, Ұлы Отан соғысы жылдарында қазақ жеріне күштеп қоныс аударылған халық аз болған жоқ. Сәдір Хасанов Грузия жерінде туылып, тағдыр талайымен Қазақстанға депортацияланған әзірбайжан ұлтының бір өкілі. Дегенмен, қазақ топырағында өсіп, өніп, тамырын тереңге жайған ол Қазақстанды туған Отанына балайды. Кәріліктің ауылына молынан кірсе де жады да, сөзі де шегедей қария туған жерінен бір түнде жер аударылған сонаау ауыр күндерді жаңылмай еске алады.

1944 жылы қарашаның 14 нен 15 інде қараған түні біз ұшін аспаннан жай түскендей жағдай болды. Мылтық асынған әскери киімдегі адамдар келіп: «Тез арада жиналындар. Екі сағат қана уақыт береміз. Одан кешікпендер атыласындар!» деп шұғыл қоныс аударылатынмызды мәлімдеді. Солай, алды артымызға қаратпай бір түнде депортациялады. Біздің тұрған жеріміз Грузияның Аспинза ауданына қарасты Тазақой ауылы еді. Бұл өңірден 46 мың адам соғысқа аттанған екен. Олардың әке шеше, бала шағасын түгелдей жер аударды, деп бастады әңгімесін Сәдір Хасанов ата.

Мен ол кезде жасым 12-ге қараған бала едім. Бірақ тағдырдың сынағы бізді тым ерте есейтті. Бала болсам да сол бір қиямет күндердің елесі әлі күнге көз алдымда. Бізді мал таситын алқа салқа вагондарға тығытты. Бір вагонға топырлатып, алты сегіз отбасының адамдарын тиеді. Мал, мүлік бәрі қалды. Ешнәрсе алдырмады. Далада қақаған қыс. Есік, терезесі сынық, салдырлап, сақырлаған сол поезд бізді белгісіз бағытқа әкетіп бара жатты. Жел үлеген, суық азынаған ашық шашық есік терезелерді вагондағылар өздерімен бірге алып шыққан кілем, алаша, төсеніштермен қымтап, жан сауғалауға тура келді. Ыңырсып, ыңқылдаған көрі құртаң, жылаған бала, сыңсыған әйел... Қартайған кісілер, кемпірлер қалың қарға малтығатып далаға дөретке шыға алмады. Поезд разъездге тоқтағанда еркектер поездың астынан өтіп, екінші бетіне, әйелдер түскен бетіне далаға шығады. Келесі разъезге жеткенше бірнеше күн сыртқа шыға алмай, вагонда дерет сындыруға ұялғаннан қуығы жарылып өлген әйелдер де болды. Екіқабат, айы күні жеткен келіндер вагонда босанып жатты. Әйелдің қиналған дауысын естімес ұшін еркектер ортаны кілеммен бөліп, айқайлап өлең айтып жататын. Жолай өлгендерді «сырттағылар жинап, көмеді» деп вагоннан далаға шығарып, қарға тастай бергені көз алдымда.

Әйтеуір, әр разъезде шелекпен жүрек жалғауға жететін суып қалған борщ әкеп береді.

Тарихи деректерге сүйенсек, жер аударылған 86 мың түркі халықтарының 40 мыңы Өзбекстанға, 30 мыңы Қазақстанға, 16 мыңы Қырғызстанға жіберілген. Депортация кезінде олардан 17 мың адам көз жұмыпты.

Бір айға жуық ұзақ та азапты жол кешіп, аман қалғандарымызды 5 желтоқсан күні бір стансаға әкеліп түсірді. Бұл Қазақстанның жері екен. Шымкенттің маңындағы Қызылсай деген разъезд. Қызылсайға келген соң, вагондарды ашып, өліктерді тастады. Разъезд тола арбалар. Осы жерден бізді өгіз арба, ат арбамен ауыл ауылға таратты.

Бізге Жалтақ деген арбакеш келді де, «қайда барасындар?» деді. Әкем «білмейміз» деді. «Қызыл Октябрь колхозына барасың ба, ол жерде су да бар, тоғай да бар» деді. «Мақұл» деді әкем. Арбаға жүгімізді артып жатқанда Махамад деген кісі әкеме «сен қайда барсаң, мен де сонда барамын» деп жабысты. Оларға ағасы мен інісі ілесті. Одан соң тағы бір екі отбасы қосылып, 45 километр жердегі «Қызыл Октябрь» колхозына жол тарттық. Қызылсайдан Бозарыққа дейін келдік. Желтоқсан айы ғой. Қар борап тұр. Бозарықта ескі шәйхана бар екен. Сол жерге жеткен соң ары қарай жүру мүмкін болмады. Өгіз шаршады. Жалғыз арба. Шал кемпір, бала шағаны ішке кіргізді де, ересек бес алты адам астарына жүннен тоқылған төсеніш төсеп, үстеріне де сондай жамылғы жауып, далаға жатты. Таңертең оянғанда тізеге жететін қалың қар даладағыларды басып қалыпты. Оларды аршып алып, әрі қарай қайтадан жүріп кеттік. Кешке тағы бір ауылдың төбесіне жетіп, сол жердегі үңгірді паналап, қоныс шығуға тура келді. Не керек, сақырса да істеп беріп, аштық пен азаптан титықтаған жанымызды аман алып қалды.

«Қызыл Октябрь» колхозына келгеннен кейін бір жылдан соң көшіп келген әр үйге 40 сотықтан жер берді. Ошақбай ата, Жайлаубай ата, Олжай ата, Байшұақ ата, Мыңбай ата, Асанбай ата жүгері алдырып, суға салып өндірді. Шамалы өскеннен соң оны бір бірлеп өктірді. Сейтті де оның басына күндіз түні кезекшілікке адам қойып, қарауылдап тұрды. Өсіп, жетілмей жатып ұрлап жемесін дегені екен. Аштық деген жаман ғой. Үлкен ағам бригадир еді. Түнімен ұйықтамайтын. Сол жүгеріні суғарып, арам шөбін шауып, өсірдік. Бір жүгері 10-12 сабықтан салатын. Жер тың еді ғой, шіркін. Қазір бір екі ғана сабық салады. Еккен өнімімізі дүмбіл болғанда колхоз бастығы «обал ғой, жесін біраз» деп рұқсат беріп, әр үйдің қазанында дүмбіл қайнап жатты. Пісіп, жинап алған соң қыс бойы жүгеріні қамдалап, азық қылып шықтық.

Бір жылға жетпей көктемде колхоз бастығы Есімбеков Жұрсінбек бізді, жұмысқа жарайтындарды егіске шығарып, аздап аздап бидай берді. Жұрсінбектен кейін Тәжітаев Сейіл колхоз бастығы болды. Бұл кісілердің көп қамқорлығын көрдік. Ересек тартқанымызбен оқымай қалған едік. Мен ол кезде 12 жаста болатынмын. Соған қарамастан ескі мешітке орналасқан жеті жылдық мектептің директоры Әлмұханов Әбдуәлі «жұмыс та істеңдер, сабақ та оқыңдар» деп, жасымыз әркелкі болса да, мектепке алды. Мектепке барғанда қазақ балалары бізді бұрыннан бірге оқыған сыныптастарындай жатсынбай, жақсы қабылдады.Түске дейін сабақ оқып, түс қайта арбаға ат жегіп, сабан, шөп тасимыз. Кешкі сағат онға дейін осылай жұмыс істейтінбіз. Бір екі жыл оқығаннан кейін жұмысты қойдық.

Мен қазақ класында оқып, мектепті Күміс медальмен бітірдім. Арыстанов Кеңес Алтын медальға бітірді. Одан соң Алматы зооветеринарлық институтына оқуға түстім.

1953 жылы әкем де, шешем де қайтыс болды. Біз інім екеуміз жетім қалдық. Киім алуға, күнкөріске ақша жоқ. Мен институтта күреспен айналысып. Қазақстанның құрама командасына өттім. Қазақстанның чемпионы болдым. Қытайға күреске барғанмын. Менің ұлтымды қазақ деп жазды. Жеңіл салмақта Авсаттаров деген татар бар еді, оны да қазақ деп жазды. Қасымбеков Төребай деген жігіт болды, республиканың үш мәрте чемпионы. Одақтың күміс жүлдегері. Ол ауыр салмақта күресетін. Мен орта салмақтамын. Құрама командамен соңғы күреске шыққанда ауыр салмақтағы Төребайға қиын бәсекелес кездесті. «Сәдір, мен мынаны жыға алмаймын. Басы үлкен. Басын екпеме тіреп алып, демалдырмай қояды. Сен қалайда жеңуің керек» деді. Құрамаға жеңіс керек. Мен кілемге шықтым. Жанкүйерлер дем беріп айқайлап тұр. Бес алты минут өткенде, «Қажымұқанның әруағы қолдасын!» деп айқайлаған дауысты естідім. Сол маған дем берді ме, қарсыласымды атып ұрдым. Сонымен командалық жарыста бірінші орынды иелендік. Жеңісімізі ұшін сыйлыққа ақша берді. Оған киім кешек алдық. Осылайша, оқып жүріп, өзімізді өзіміз қамтамасыз еттік. Құрама командада болғандықтан күніне 2 сом 30 тиынның талонын беретін. Ал бір күнге 80 тиынға тамақтануға болатын. Соның арқасында үш жыл талон алып, ақшасына тамақтанып та, киім кешек те алып, оқуымды да жақсы үлгердім.

Асхан МАЙЛЫБАЕВА,
Қазақстанның
Құрметті журналисі
Шымкент қаласы

Жалғасы бар

АССАМБЛЕЯНЫҢ 30 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙТОЙЫНАН КЕЙІНГІ АЛҒАШҚЫ КЕЗДЕСУ АЛМАТЫДА ӨТТІ

Алматы қаласындағы Республикалық Достық үйінде Қазақстан халқы Ассамблеясының 30 жылдық мерейтойлық сессиясынан кейінгі алғашқы маңызды кездесу өтті. Бұл кездесуге жаңадан тағайындалған Қазақстан халқы Ассамблеясы Төрағасының орынбасары Расул Ахметов қатысып, республика көлеміндегі этномәдени бірлестіктердің басшыларымен және мүшелерімен жүздесті. Түрлі этностардың өкілдері болашаққа арналған көзқарастарымен бөлісіп, Ассамблеяның көпұлтты құрылымы аясында жаңа кезеңнің бағыты айқындалды. Кездесуде алғаш болып сөз алған Дүниежүзілік Ахыска түріктері одағының төрағасы және Қазақстан Ахыска түріктері этномәдени орталығының басшысы Зиятдин Қасанов болды. Ол өз сөзінде Расул Ахметовтің Ассамблея қызметіне бала кезден араласқанына ерекше тоқталды. «Расул Ахметов небәрі 12 жасынан бастап Ассамблея жұмысына белсенді қатыса бастады. Жастар қанатында алғашқы қадамдарын жасап, бүгінгі таңда осындай маңызды дауазымға көтерілді. Ол тек Қазақстанда тұратын түрік халқы ұшін ғана емес, барша этностар ұшін аянбай еңбек етіп жүрген азамат», — деді Қасанов.

Одан кейін сөз алған Расул Ахметов өзіне білдірілген сенім ұшін алғысын білдіріп, бұл қызметтің үлкен жауапкершілік екенін атап өтті. Ол Ассамблеяның 30 жылдық тәжірибесін жаңаша серпіннмен болашаққа жалғастыруды көздейтінін жеткізді. «Мен бұл құрылыммен жас кезімде таныстым. Сол кезеңнен бастап алған тәлім-тәрбием мені бүгінгі күнге алып келді. Енді осы құрылымның болашағы ушін аянбай еңбек ету — мен ушін үлкен мәртебе. Қазақстанда тұратын әр этностың тілі, мәдениеті мен болмысы — біздің байлығымыз. Бұл байлықты сақтап, ұрпақтан ұрпаққа жеткізу — басты міндетіміз», — деді Ахметов.

Сонымен қатар, ол Ассамблеяның тек орталық деңгейінде ғана емес, аймақтарда да этностық қауымдастықтармен тығыз байланыста жұмыс істейтінін, әсіресе жастардың рөлін күшейтуге баса назар аударатынын айтты. Бұл бағыттағы жұмыстар елдегі қоғамдық келісім мен бірлікті нығайтуға сеп болатынына сенім білдірді.

Кездесу барысында сөз алған өзге де этномәдени бірлестіктердің өкілдері 30 жылдық жетістіктерді саралап, алдағы кезеңге қатысты ұсыныс-пікірлерін ортаға салды. Білім беру, мәдени іс-шаралар, цифрлық мүмкіндіктерді пайдалану және жастар саясаты сияқты мәселелер кеңінен талқыланды.

Кездесу өзара түсіністік пен ынтымақтастық аясында өтті. Қатысушылар мұндай кездесулердің тұрақты өткізіліп тұруы этносаралық диалог пен бейбітшілікті нығайтуға зор үлес қосатынын атап өтті. Бұл маңызды кездесу Ассамблеяның жаңа кезеңдегі бірлік пен татулыққа бағытталған бағдарын айқындайтын тарихи қадам ретінде есте қалды.

Şeki ili Şeki köyündeki Eyüp Namazov Ortaokulu'na bağışlandı. Azerbaycan'ın ulusal lideri Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı dolayısıyla hazırlanan «Haydar Aliyev 100» adlı kitap, ünlü aydın, DATÜB Medya Müdürü ve yazar Rövşen Memmedoğlu tarafından Şeki köyü ortaokuluna bağışlandı.

Rövşen Memmedoğlu'nun «Haydar Aliyev 100» adlı kitabı

Etkinliğe okul yönetimi, öğretmenler, köy sakinleri, şehit aileleri, köy ihtiyarları, Şeki köy Belediyesi, köy muhtarlığı, DATÜB Azerbaycan Temsilciliği Şeki-Zagatala Bölge Ofisi Başkanı Lorik Halilov ve okul öğrencileri katıldı.

Bu anlamlı girişim, ülkemizin geleceği olan genç neslin Haydar Aliyev'in yaşamı ve faaliyetleri hakkında daha derinlemesine bilgi edinmesi, onun zengin siyasi mirası ve devletçilik deneyimiyle tanışması açısından özel bir öneme sahiptir.

Okulda kitabın tanıtımı için düzenlenen etkinlik sıcak ve samimi bir ortamda gerçekləşdi. Etkinlik sırasında Kazakistan Cumhuriyeti'nde yaşayan yazar Rövşen Memmedoğlu, etkinlik katılımcılarıyla telefonla görüşerek, Haydar Aliyev'in kişiliğinin Azerbaycan tarihindeki eşsiz rolünden söz etti ve bu kitabın gençler arasında milli kimlik ve vatanseverlik duygularının oluşmuna küçük de olsa bir katkı sağlayacağı ümidini dile getirdi.

Ayrıca etkinliğe katılanlara DATÜB (Dünya Ahıska Türkleri Birliği) Başkanı Ziyatdin Kassanov'un selamlarını iletti.

Etkinlikte konuşan okul müdürü ve öğretmenler, yazara teşekkürlerini sunarak, bu tür girişimlerin eğitici rolünün yanı sıra öğrenciler için motivasyon kaynağı olduğunu vurguladılar. Öğrenciler, konuşmalarında Haydar Aliyev'in hayatından çıkardıkları dersleri ve ondan aldıkları ilhamı paylaştılar. Etkinlik sonunda kitap sembolik olarak okul kütüphanesine hediye edildi.

Moskova'da 23 Nisan Coşkusu: Ahıskalı Türklerin Gösterisi

Moskova Uluslararası Müzik Evi'nde, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla büyük bir kutlama yapıldı. Türkiye'nin Moskova Büyükelçiliği tarafından düzenlenen etkinlikte, Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Tanju Bilgiç ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay hazır bulundu.

Etkinlikte, Rusya, Türkiye, Azerbaycan, Avustralya, Bangladeş, Kazakistan, Kırgızistan ve diğer ülkelerden çocuklar yer aldı. Konserde, Ahıskalı Türkler'in dans grubu "Sarı Gelin" gösterisiyle büyük beğeni topladı.

Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) Rusya Federasyonu Temsilciliği olarak, etkinlikte yer alan temsilcilerimiz Mizam Badalov, bölge temsilcilerimiz İslam Ahmedov, Ahmed Şadımanov ve Süleyman Barbakadze de bu anlamlı kutlamada yer aldı.

КУЛЬТУРНЫЙ ДИАЛОГ БЕЗ ГРАНИЦ: ТІКА И ТУРЕЦКИЙ ЦЕНТР ОБСУДИЛИ СОВМЕСТНЫЕ ПРОЕКТЫ

Состоялось совместное заседание с участием представителя ТІКА **и турецкого этнокультурного центра. На днях прошло важное заседание с участием представителя Турецкого агентства по сотрудничеству и координации** (TİKA) **— Фуатом Ердогмуш, организованное совместно с республиканским турецким этнокультурным центром «Ахыска». Встреча прошла в конструктивной и дружественной атмосфере и стала значимым этапом в укреплении культурного и гуманитарного сотрудничества.**

В ходе заседания обсуждались перспективы реализации совместных проектов в сфере образования, культуры и сохранения исторического наследия. Особое внимание было уделено вопросам поддержки турецких этнических общин, развития двустороннего диалога и организации культурно-просветительских мероприятий. Представитель TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı — Турецкое агентство по сотрудничеству и координации) - Фуат Ердогмуш отметил важность подобных встреч для укрепления связей между народами и выразил готовность к дальнейшему взаимодействию. Представители турецкого этнокультурного центра, в свою очередь, подчеркнули заинтересованность в развитии программ, направленных на сохранение культурной идентичности, поддержку молодежных инициатив и популяризацию турецкого языка и культуры.

С приветственным словом на заседании выступила председатель Комитета образования Республиканского ТЭКО Бадалова Дилдар Нидаевна. В своём обращении она подчеркнула важность межкультурного диалога, развития этнического самосознания у молодёжи и роли образования в сохранении национальной идентичности.

«Культура и язык – это не просто символы прошлого, это ресурс будущего. Поддерживая этнокультурные инициативы, мы сохраняем уникальное разнообразие нашей страны», – отметила Дильдар Нидаевна.

Заседание продолжилось выступлением Алиева Юсуфа Батталовича, председателя Комитета религии ТЭКО, который акцентировал внимание на значении религиозной терпимости и культурного взаимопонимания.

«Религиозная и культурная толерантность – это основа для гармоничного сосуществования. Мы должны стремиться к укреплению взаимного уважения и понимания, чтобы строить крепкие связи между культурами и народами», – заявил Юсуф Алиев. Он добавил, что уважение к религиозным и культурным традициям каждого народа является основой для построения крепких межэтнических отношений и формирования единого общества. Особенно в свете глобализации и множества вызовов современности важно сохранять и развивать эти принципы, чтобы обеспечить будущее, где каждый человек ощущает свою ценность и значимость.

«Религия всегда играла ключевую роль в укреплении моральных и нравственных устоев. Но не менее важна и культура, которая объединяет нас через историю, язык и традиции. Мы не можем строить настоящее, не уважая то, что нам передано нашими предками», – сказал председатель Комитета религии. Юсуф Алиев также отметил, что религиозная толерантность должна быть основой всех культурных инициатив. Религия и культура – это два мощных инструмента, которые помогают нам понять и уважать друг друга, укреплять доверие и сотрудничество. Он подчеркнул, что встреча с представителями TİKA и других культурных организаций является важным шагом в формировании единого пространства для обмена знаниями и традициями.

Юсуф Батталович завершил свою речь словами благодарности: «Я выражаю свою искреннюю благодарность всем участникам за их усилия в продвижении идеи взаимного уважения, дружбы и сотрудничества. Вместе мы можем сделать наш мир лучше, более открытым и гармоничным для всех» Его слова вызвали отклик среди всех присутствующих, подчёркивая важность межкультурного и межрелигиозного диалога как основы для построения прочных связей между народами.

Особое внимание на заседании было уделено выступлению главного редактора газеты «Ахыска» Исмаилова Ровшана Мамед-оглы, который отметил важность роли СМИ в поддержке этнокультурных объединений и их деятельности. В своей речи он подчеркнул, что журналистика играет важнейшую роль в формировании общественного мнения, продвижении культурных ценностей и укреплении связи между народами.

«Медиа является мощным инструментом для распространения знаний и укрепления связей между культурами. Мы, как представители СМИ, должны не только информировать, но и воспитывать уважение и понимание между народами, освещая их культуру, традиции и ценности» – отметил главный редактор.

Он также подчеркнул значимость газет и других СМИ в поддержке этнической идентичности и сохранении культурного наследия, особенно для таких объединений, как турецкие этнокультурные организации. В этой связи он акцентировал внимание на важности документирования историй и событий, которые помогают сохранить память о культурных традициях и формировать позитивный имидж этнических групп в обществе.

«В условиях глобализации и быстрого развития технологий важно, чтобы культурные и исторические ценности каждого народа оставались живыми и передавались из поколения в поколение. Газеты и другие средства массовой информации могут стать той связующей нитью, которая поможет сохранить уникальные черты каждого народа и продвигать идеи толерантности», – добавил Ровшан Мамед-оглы.

Он также отметил, что газета «Ахыска» всегда активно поддерживала культурные инициативы турецкого этноса, и будет продолжать свою работу по освещению событий, направленных на развитие этнокультурных и образовательных проектов. В завершение своего выступления главный редактор выразил благодарность всем участникам за их усилия в продвижении межкультурного диалога и подтвердил готовность к дальнейшему сотрудничеству с организациями, занимающимися сохранением культурного наследия.

«Наше сотрудничество с этнокультурными центрами, как и с другими сообществами, имеет огромное значение для укрепления взаимопонимания и уважения. Мы будем и дальше поддерживать эти инициативы и освещать их в наших материалах», – заключил он.

По итогам заседания стороны выразили взаимную заинтересованность в продолжении сотрудничества и обозначили конкретные шаги для реализации запланированных инициатив.

Картотека – это не просто список, это живая история народа

Кроме того, в рамках заседания был поднят вопрос о систематизации и ведении картотеки членов Турецкого этнокультурного объединения. Участники отметили важность создания единой информационной базы, которая позволит более эффективно координировать деятельность организации, а также сохранять связь с представителями диаспоры по всей стране.

Важным пунктом повестки также стало обсуждение логотипа Турецкого этнокультурного объединения. Рассматривались предложения по его обновлению с учётом символики, отражающей культурные и исторические ценности турецкого народа. Было отмечено, что логотип должен стать узнаваемым элементом идентичности объединения, объединяющим членов сообщества и представляющим его в общественном пространстве.

Особым моментом заседания стало торжественное вручение подарка председателю TİKA. Подарок был преподнесён от имени Республиканского турецкого этнокультурного центра как знак уважения, признательности и укрепления дружественных связей. Этот жест символизировал не только благодарность за участие и поддержку, но и стремление к долгосрочному и плодотворному сотрудничеству.

Эльнара ПЕРШАНОВА,
председатель Республиканского комитета культуры ТЭКО «Ахыска»

Азаматтық қоғамды нығайту — Қазақстанның демократиялық жаңғыруының басты бағдары

2025 жылы Қазақстанда азаматтық қоғамды дамыту, партиялық жүйені жетілдіру және қоғамдық диалогты институционаландыру бағытында тарихи маңызы бар шешімдер қабылданды. Бұл үдерістер ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен жүзеге асып, мемлекеттік басқару мен азаматтық сектор арасындағы сенім мен тиімді ынтымақтастықты жаңа деңгейге көтерді.

Партиялық жүйенің жаңаруы: саяси бәсекелестікке жол ашылды

Президент Тоқаев өзінің биылғы ресми баяндамаларында бірнеше мәрте елдегі партиялық алаңның ашық әрі инклюзивті болу қажеттігін атап өтті. 2025 жылдың өзінде бірнеше жаңа партия тіркеуден өтіп, өз өңірлерінде белсенді жұмыс жүргізе бастады. Бұл өзгерістер қоғамда әртүрлі көзқарастар мен әлеуметтік топтардың пікірін ескеруге мүмкіндік беріп отыр.

Сонымен қатар, Мәжіліс пен мәслихаттарда мажоритарлы және пропорционалды жүйенің үйлесімі енгізілгін, сайлау процесі айқын әрі әділ өтті

Ұлттық құрылтай — ел мен халық арасындағы сенімді көпір

Мемлекет басшысы бастамасымен құрылған Ұлттық құрылтай 2025 жылы кезекті отырысын өткізіп, ұлттық бірегейлік, тіл саясаты, жастардың әлеуетін арттыру және қоғамдық тұрақтылық тақырыптарын талқылады. Құрылтай барысында өңірлерден келген өкілдер ауыл инфрақұрылымы, экология, этносаралық қатынастар мен цифрлық теңсіздік мәселелерін көтеріп, Үкіметке нақты ұсыныстар жасады. Бұл алаң түрлі әлеуметтік топтардың үнін естуге мүмкіндік беріп, билік пен азаматтық қоғам арасындағы байланысты нығайтты.

Қоғамдық кеңестер мен ҮЕҰ — белсенді серіктеске айналды

2025 жылы мемлекеттік органдар мен қоғамдық кеңестердің өзара әрекеттестігі біршама жүйеленді. Министрліктер мен өкімдіктер жанындағы кеңестер мемлекеттік бағдарламаларды іске асыруға халықтың көзқарасын жеткізіп, сындарлы диалог құруға жол ашты. Сонымен қатар, Үкіметтік емес ұйымдармен жүргізілетін әріптестік жаңа серпін алды. Әлеуметтік жобаларды қаржыландыру көлемі өсті, азаматтық бастамаларды қолдауға арналған мемлекеттік гранттар ашық әрі әділетті бөлінді. Бұл үдеріс қоғамның өзекті мәселелерін жергілікті деңгейде шешуге мүмкіндік беріп отыр. Кәсіподақ ұйымдары мен еңбек құқығын қорғау 2025 жылы еңбек қатынастары саласында да азаматтық қоғамның рөлі артты. Кәсіподақ ұйымдары жұмысшылардың құқықтарын қорғауда белсенділік танытып, жаңа ұжымдық келісімдер жасалды. Бұл келісімдер негізінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекақы мөлшерін қайта қарау секілді мәселелер шешімін тапты.

Қазақстандағы Мемлекеттік Басқарудың Көреген Моделі: Президент, Үкімет және Парламенттің Ұтымды Ынтымақтастығы

Қазақстан 2025 жылға қадам басқанда, елдің барлық деңгейіндегі мемлекеттік басқару жүйесі өзара үйлесімді жұмысымен, көреген реформаларымен және қоғаммен тығыз байланыс орнатуымен ерекшеленіп отыр. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың стратегиялық бастамалары, Парламенттің заң шығару қызметі, Үкіметтің тиімді іс-қимылдары мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарының белсенділігі — еліміздің орнықты дамуының кепіліне айналуда.

Президент Тоқаевтың Визионерлік Саясаты және Халықаралық Ынтымақтастық

2025 жылдың көктемінде Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Еуропалық комиссия төрайымы Урсула фон дер Ляйенмен кездесіп, Қазақстан мен ЕО арасындағы әріптестікті нығайту жайлы келелі кеңіссөздер жүргізді. Кездесуде жасыл энергетика, цифрлық технология және инновация бағытындағы бірлескен жобаларға баса назар аударылды. Сондай-ақ, Қазақстан, Әзербайжан және Өзбекстанды біріктіретін «жасыл сутек» экспортына қатысты ауқымды жоба басталды. Бұл бастама арқылы Каспий — Қара теңіз дәлізі арқылы Еуропаға экологиялық таза энергия жеткізу көзделіп отыр.

Парламент пен Үкіметтің Реформа Күн тәртібі

Парламент 2025 жылға арналған заң шығару жоспары аясында алты жаңа заң жобасын қарауға кірісті. Олардың қатарында әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғау, халықтың шамадан тыс қарызданудың болдырмау, электронды темекі сатылымын шектеу сияқты қоғам үшін маңызды мәселелер қамтылған.

Үкімет энергетика саласында ірі қадам жасап, Президенттке тікелей бағынатын Атом энергетикасы агенттігін құрды. Бұл агенттік уран өндіру, ядролық қуатты пайдалану және Семей ядролық қауіпсіздік аймағын басқару бағытында жұмыс істейді.

Жергілікті Басқару мен Қоғамдық Ұйымдардың Ынтымағы

Жергілікті атқарушы органдар Мемлекет басшысы бастаған «Таза Қазақстан» экологиялық акциясына белсене қатысуда. Бұл бастама арқылы өңірлерде экологиялық сана мен жауапкершілік деңгейі артып келеді. Сонымен қатар, 30 жылдығын атап өткен Қазақстан халқы Ассамблеясы этносаралық татулық пен келісімді нығайту бағытында маңызды аймақтық жобаларды жүзеге асыруда.

Экономикалық Тұрақтылық пен Болашаққа Бағдар

Әлемдік нарықтағы тұрақсыздықтарға қарсы Мемлекет басшысы Үкімет пен жергілікті органдарға дағдарысқа қарсы кешенді жоспарлар әзірлеуді тапсырды. Бұл жоспарлар инфрақұрылымды жаңғырту, ауыл шаруашылығын цифрландыру, жасанды интеллект пен жаңа технологияларды дамыту сияқты салаларды қамтиды.

Сондай-ақ, Қазақстан мұнай өндірісі бойынша OPEC+ келісімдеріне қарамастан ұлттық мүдделі алдыңғы орынға қойып, өндірісті арттыру жөнінде шешім қабылдады. Бұл еліміздің энергетикалық тәуелсіздігін нығайтатын маңызды қадам болып саналады.

Қазақстан Мемлекет басшысының көреген басшылығымен, Парламенттің заңнамалық күшімен, Үкімет пен жергілікті органдардың нақты әрекеттерімен тұрақты дамуға және әлеуметтік әл-ауқатты арттыруға сенімді түрде ілгерілеп келеді. Бұл кешенді тәсіл елдің халықаралық беделін арттырып, Қазақстанды аймақтағы тұрақтылық пен өркендеудің үлгісіне айналдырып отыр.

ФОТОВЫСТАВКА, ПОСВЯЩЕННАЯ 35-ЛЕТИЮ ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН КАЗАХСТАНА

В Университете Нур-Мубарак в Алматы, где проходит международная конференция, была представлена фотовыставка, посвященная 35-летию Духовного управления мусульман Казахстана.

На фотовыставке были размещены фотографии бывших казиев Казахстана времен Духовного управления мусульман Средней Азии и Казахстана: Абдигаппара Шамсутдинова, Садуакаса кажы Гылмани, Жакии кажы Бейсенбайулы. Кроме того, были представлены фотографии бывших председателей Духовного управления мусульман Казахстана, Верховных муфтиев: Ратбека кажы Нысанбайулы, Абсаттара кажы Дербисали, Ержана кажы Малгажыулы, Серикбай кажы Ораза и действующего Верховного муфтия Наурызбай кажы Таганулы, связанные с работой муфтията. Прибывшие на конференцию иностранные гости осмотрели фотовыставку и получили информацию об истории религии в Казахстане.

Алматыда ел болашағы үшін маңызды тағы бір тың бастама жүзеге асты. Қаладағы Алатау ауданының комьюнити орталығында сыбайлас жемқорлыққа қарсы еріктілер жобасының алғашқы фронт кеңсесі ашылды. Бұл — тек формалды кеңсе емес, азаматтық белсенділікті арттырып, қоғамдағы әділеттілік пен сенім құндылықтарын нығайтуды мақсат еткен қоғамдық қозғалыстың тірек нүктесіне айналатын жаңа буын платформасы.

ЖАҢА ҰРПАҚ — ЖАҢА ПАРАДИГМА: АЛМАТЫДА АШЫЛҒАН АНТИКОР-ФРОНТ ҚОҒАМДЫ ӘДІЛЕТ ЖОЛЫНА БАСТАЙ МА?

Жобаны іске асыруға Алматы қаласы әкімдігі мен ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің қалалық департаменті ұйытқы болды. Бұл — мемлекеттің азаматтық секторды серіктес ретінде мойындап, ашық диалоғқа бет бұрғанының айқын көрінісі. Фронт кеңсе – қоғам мен биліктің арасында жаңа көпір.

Қанат Сәлімбаев: «Еріктілер – қоғамдық сананы өзгерте алатын жаңа буын»

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Превенция басқармасының басшысы Қанат Сәлімбаев бұл жобаның символдық емес, нақты нәтижеге бағытталған саласында 2,3 млрд теңгеге жуық заңбұзушылықтар анықталып, уәкілетті органдарға жолданды.

Бұл цифрлар – жай есеп емес. Олар қоғамның үнін тыңдап, әрекетке көшкенінің дәлелі.

Жобаның басты миссиясы — халықтың құқықтық сауатын арттыру, жемқорлыққа қарсы ішкі иммунитет қалыптастыру. Фронт кеңседе еріктілер тек кездесулер мен семинарлар өткізбейді. Олар тұрғындардың нақты мәселесін тыңдап, шешу жолын іздейді. Бұл – бюрократияны айналып өтіп, қоғамды қоғаммен емдеудің амалы.

Алдағы уақытта Алматының барлық ауданында осындай кеңселер

құрал екенін айтады:

– Еріктілер – бейжай қарамайтын, қоғамдағы әділеттілік үшін күресуге дайын азаматтар. Олар тек ақпарат таратып қоймай, адамдармен бетпе-бет сөйлесіп, әрбір азаматтың құқығы бар екенін еске салады. Бұл – санадағы трансформация. Жемқорлықпен күрес — тек заңмен емес, қоғамдық пікірмен де жүретін күрес. Бізге сергек, бейтарап, белсенді жаңа буын қажет.

Фронт кеңсе ашылған сәттен бері нақты нәтижелер байқалды. Алматыда:

- 10-нан астам ашық кездесу, дөңгелек үстел өтті;
- 1 000-нан астам азамат қамтылып, олардың ұсыныс-пікірлері негізінде нақты шаралар қабылданды;
- Мемлекеттік сатып алулар ашу көзделіп отыр. Бұл бастаманың кең ауқымды әлеуметтік қозғалысқа ұласуына мүмкіндік мол. Себебі әрбір ауданның өзіндік ерекшелігі бар, және жергілікті деңгейде мәселелерді еріктілермен бірігіп шешу – ең тиімді жолдардың бірі.

Алатаудағы антикор-фронт – қарапайым кеңсе емес, қоғамды жаңғыртуға бағытталған құрал. Бұл – сенім дағдарысынан шығудың, шынайы диалог орнатудың, және ең бастысы, әділет пен ашықтық мәдениетін қалыптастырудың нақты қадамы. Егер осындай кеңселер көбейіп, халықтың қолдауына ие болса, біз жемқорлықпен күресте үлкен бетбұрысқа куә болуымыз әбден мүмкін.

Қоғам өзгерсін десек – сана өзгерсін. Ал сана өзгеруі үшін – әр азаматтың үнін естіртетін кеңселер қажет.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

ЖАСТАРДЫ АРБАҒАН АҒЫМДАРДЫҢ АСТАРЫ ҚАНДАЙ?

Еліміз тәуелсіздік алған сәттен бастап зайырлы мемлекет қағидасын берік ұстанып келеді. Түрлі этнос пен конфессияны бір шаңырақ астына топтастырған мемлекетіміз діни сенім бостандығын қамтамасыз етсе де, бұл салада бейқамдыққа жол жоқ. Себебі сенім — өте нәзік әрі ең оңай манипуляцияланатын құндылық. Өкінішке қарай, осы тұсты тиімді пайдаланып, жас буынның санасына шабуыл жасап жүрген деструктивті ұйымдар бар. Олар елімізде заң жүзінде тыйым салынғанымен, астыртын әрекеттерін жалғастыруда. Мұндай ағымдардан қалай қорғануға болады? Қауіпті белгілерді қалай танимыз? Осы және өзге де маңызды сауалдарға дінтанушы Ернар Нұртайұлы жауап берді.

— Жастар дінге бет бұрып бара жатыр деген пікір жиі айтылып жүр. Алайда бұлай кесіп айту қате. Рас, мешітке баратындардың дені — жастар. Бірақ бұл олардың барлығы діни сауатты немесе терең діндар деген сөз емес, — дейді Ернар Нұртайұлы.

— Бұрынғы бұын кеңес идеологиясының ықпалында болғандықтан, дінге салқын қарады. Ал жастар рухани ізденісте. Дегенмен олардың діни білім деңгейі көбіне үстірт. Қуантатыны — елімізде дін саласына мамандар даярлайтын оқу орындары бар. Мысалы, Нұр-Мұбарак университеті мен діни колледждерге мемлекет тарапынан грант бөлініп отыр. Осы жерде білім алған жастарға сенім артуға болады.

Маманның айтуынша, негізгі қауіп — білімсіздіктен туындайды. Ал білімсіз орта — деструктивті ағымдардың дәл табатын жері.

— Радикалды топтардың әрекеті — жеке адамға ғана емес, тұтас қоғамға, мемлекеттің ішкі тұрақтылығына төнетін қатер. Сенім — адамның ең осал тұсы. Бұл — идеологиялық құрал. Тәуелсіздік алғаннан кейінгі өтпелі кезеңде біз діни мамандарды өз елімізде дайындай алмай жаттық. Сондықтан жастар шетелге оқуға кетіп, сыртқы ықпалдың тұзағына түсті. Ол тұста бос кеңістік пайда болды — бұл кеңістікке бөтен ағымдар енді, — дейді дінтанушы.

Ол сондай-ақ, арбау тәсілдері екі бағытта жүретінін айтады: сыртқы және ішкі. Сыртқысы — әлеуметтік желі мен шетелдік насихат арқылы болса, ішкісі — адамның жеке күйзелісі мен рухани бостығынан басталады.

— Жан күйзелісіне ұшыраған адам рухани азық іздейді. Егер ол іздегенін отбасынан, қоғамнан, білім орталарынан таппаса, интернеттен іздей бастайды. Қазір ұстаз тауып, ұғыз тыңдау үшін мешітке барудың қажеті жоқ — телефоны бар адамның бәріне ақпарат қолжетімді. Осы мүмкіндікті теріс пиғылды ұйымдар тиімді пайдаланып отыр. Олар психологиялық, экономикалық тұрғыдан адамды зерттеп, әлсіз тұсын дәл табады. Біреу қаржыға мұқтаж, біреу жалғыз, біреу мойындалғысы келеді. Сол мұқтаждықты өтейміз деп жүріп, адамды өздеріне тәуелді етіп алады, — дейді Ернар Нұртайұлы.

Ол 2000-жылдардың басындағы жағдайды мысалға келтірді. Кейбір пансионаттарда жастарға тегін тамақ, жылы сөз, ортада қабылдау сияқты "шартты жақсылықтар" ұсынылған. Кейін "бізге қосылсаң, шынайы ақиқатқа жетесің" деген алдамшы уәделермен санаға қысым жасалғанын айтты дінтанушы.

— Арбаудың артында — мүдде бар. Ал мүдденің иесі — алпауыт күштер. Олар белгілі бір елдерді экономикалық тәуелді ету үшін рухани алаңға қол сұғады. Қазақстан — қазба байлыққа бай мемлекет. Мұндай елге билікті сырттан басқару үшін ықпал ететін тетік керек. Сол үшін сенім мен санаға шабуыл жасалады. Бұл — геосаяси ойынның ішкі сценарийі, — дейді ол.

Бақытымызға орай, бүгінде діни экстремизмге қарсы нақты іс-шаралар қолға алынып, профилактикалық жұмыстар күшейген. Діни басқарма мен құқық қорғау органдарының үйлесімді жұмысы арқасында мұндай ұйымдардың ықпалы әлсіреген.

— Алайда толық жойылды деу — әлі ерте. Олар көбіне ақпараттық, рухани бостық туындаған сәттерде қайта белсенді бола бастайды. Сол себепті сақтану керек. Ал сақтанудың бастауы — отбасынан. Баланың дүниетанымын кішкентай кезінен қалыптастырып, имандылықты отбасында үйрету қажет. Сонымен бірге, дінтану пәнін мектепте дін мамандары беруі тиіс. Ал діни ақпараттардың барлығы сүзгіден өтіп, нақты әрі сенімді болуға тиіс, — дейді дінтанушы.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

DOĞU TÜRKİSTAN'IN HÜRRİYET MÜCADELESİNİN EFSANESİ OSMAN BATUR'UN ŞEHADETİNİN 74. YILI

Çin ve Rus rejimlerine karşı Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı için direnen isimlerin başında gelen Altay Dağlarının hürriyet meşalesi Osman Batur, şehadetinin 74'üncü yıl dönümünde anılıyor. Doğu Türkistan'ın hürriyet ve bağımsızlık mücadelesinin sembol ismi Osman Batur'un şehadetinin yıl dönümü kaydediliyor. Çin ve Rus rejimlerine karşı Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı için direnen isimlerin başında gelen Osman Batur, şehadetinin 74'üncü yıl dönümünde saygı ve rahmetle anılıyor.

TÜRK TARİHİNİN BÜYÜK KAHRAMANLARINDAN, ALTAY KARTALI OSMAN BATUR

Türk tarihinin gördüğü en büyük kahramanlardan biri, hayatı filmlere konu olacak derecede mücadele ve zorluklar ile geçen bir yiğit bahadır ve Altay Dağlarının hürriyet meşalesi Osman Batur. Asıl adı «Osman İslamoğlu» olan ve gösterdiği kahramanlıkları neticesinde "Batur" namını alan Osman Batur, 1899 yılında Doğu Türkistan'ın Altay vilayetindeki Köktogay beldesinin Öndirkara köyünde dünyaya geldi. Daha çocuk denecek yaşta büyük Kazak Kahramanı ve Osman Batur'un akıl hocası olan Böke Batur'un birliklerinde süvari oldu. Osman Batur, Böke Batur'un arkasında Çinli işgalci askerlerin Altay bölgesinden kovulması için savaştı.

ALTAY DAĞLARINDAN ÇİN İŞGALİNE KARŞI BAŞLAYAN MÜCADELE

Çok konuşkan birisi değildi. Her zaman sakin ve vakarlı bir duruşu vardı. Uzun boyu, esmer teni, kalıplı yapısı ve çatık kaşlarıyla her zaman dikkatleri üzerine çekiyordu. 40 yaşına kadar ailesi ile birlikte çiftçilikle uğraşan Batur, yıl 1934'e gelindiğinde, vatanı Köktogay'daki camilerin bir bir Çinli askerler tarafından yıkılmasına kayıtsız kalamadı ve isyana katıldı. Böke Batur'un Çinliler tarafından yakalanıp idam edilmesinden çok etkilenen Osman Batur, oğlu Şerdiman ve arkadaşı Süleyman'ı yanına alarak altay dağlarına çıktı ve silahlı mücadeleye resmen başladı.

ALTAY KAZAKLARININ HANI OSMAN BATUR

Tarihler, 10 Mayıs 1941'i gösterdiğinde, Batur'un emriyle Altay'da halkın kanım emen birçok Çinli ve Rus işgalci ortadan kaldırıldı. Ekim 1941'den itibaren milli mücadelenin liderliğini bizzat kendisi üstlendi. Çinliler ve Ruslar bu isyanı bastırmak için bütün güçlerini seferber ettilerse de hiçbir sonuca varamadılar.

Osman Batur'un birlikleri, Mart 1942'den Nisan 1943'e kadar Çin karargahlarına baskın yaparak düşmanlarına büyük zayiat verdirdi. Altay Kazaklarının hanı seçilen Batur, 16 Nisan 1943'ten itibaren Çinli işgalcileri, yurdundan kovmaya ant içti.

OSMAN BATUR VE 1944 DOĞU TÜRKİSTAN CUMHURİYETİ

Bir süredir Altay bölgesinde Çinlilere karşı başlatılan bağımsızlık savaşı, ülkenin diğer yerlerine de yayıldı. Bunun üzerine Ürümçi'deki Çin idaresi, Altay'a kesin taarruz yapmayı kararlaştırdı. Osman Batur'un birlikleri, Çin askerlerini geri püskürttü. Batur ve askerlerinin başarısı sayesinde Doğu Türkistan'ın diğer bölgelerine de isyan dalgası yayıldı İli'de Ali Han Töre Saguni liderliğinde büyük bir ayaklanma başladı. Bu hareketin başarıya ulaşmasıyla 1944 yılında Gulca'da Doğu Türkistan Cumhuriyeti kuruldu ve Ali Han Töre Saguni, Cumhurbaşkanlığına getirildi. Osman Batur 7 Ekim 1944'te Doğu Türkistan Cumhuriyeti tarafından Altay valiliğine tayin edildi.

BATUR'UN ÇOCUKLARI ÇİN ASKERLERİNCE KATLEDİLDİ

Bunun üzerine Çinliler, Osman Batur'dan hınçlarını almak için adeta bir terör dalgası başlattı. Batur'un 18 yaşındaki kızı Kabiyra ile on dört yaşındaki oğlu Baydolla, anneleri Mamey'in gözü önünde barbarca katledildi. On bir yaşındaki oğlu Kariy ve dokuz yaşındaki kızı Sapiyan da kuyuya atılarak şehit edildi. Yıllar boyu Doğu Türkistan'ı Çin işgalinden kurtarmak için savaşan Osman Batur bu mücadelesini 1951 yılına kadar sürdürdü. 1951 yılının şubat ayında yine bir Çin hücumu sonrasında Batur'un kızı Azapay ve birçok Türk kadını Çinliler tarafından esir edildi.

ÇİN VE RUS İŞGALCİLERE BOYUN EĞMEYEN TÜRK SAVAŞÇISI: OSMAN BATUR

Bu olayın neticesinde Osman Batur, 200 askeri ile Çin ordularının üzerine yürüdü. Askerlerin birçoğunu öldüren Batur, cephanesinin bitmesi nedeniyle 17 Şubat'ı 18 Şubat'a bağlayan gece yakalandı. 29 Nisan 1951'de Çinlilere diz çöktüren bu yiğit Türk savaşçısı, Çinli askerlerce idam edildi. Osman Batur'un ölüsüne bile tahammül edemeyen Çinliler, naaşına işkence yaparak iç organlarını parçaladı.

ŞEHADETE YÜRÜRKEN BİLE ÇİNLİLERİN YÜREĞİNE KORKU SALAN: OSMAN BATUR

Osman Batur'un naaşını ibret-i alem için sokak sokak dolaştıran Çinliler, Doğu Türkistan halkının yüreğindeki bağımsızlık ateşini bir daha yanmamak üzere söndürmek istiyordu.

Fakat, Osman Batur Han'ın yiğitliği ve cesareti sadece Doğu Türkistan'da değil dünya çapında bilindi ve tanındı. Onun kahramanlığı, Türk milleti yaşadıkça anılmaya devam edecek ve idam edilirken söylediği son sözleri halen çınlayacak:

Siz Çinliler, Taklamakan Çölü'nün kumları kadar dahi olsanız, bir gün sizi Çin Seddi'nin öte tarafına atacağız.

TAHRİR DEFTERLERİ 19’CU YÜZYILIN AYNASIDIR

Ahıskalı Türklerin toplum halde sürgün edilmesinden 77 yıl geçti. 1943 – 1944 yıllarında Karaçaylar, Malkarlar, Kırım Türkleri, Çeçenler, İnguşlar, Almanlar ve diğer halklar toplu şekilde yurtlarından sürgün edildiler. SSCB Ali Soveti Reyaset Kararı ile 1943 yılının 12 Ekim tarihinde, SSCB Halk Komiserleri Konseyi ise ondan iki gün sonra Karaçayların Kazakistan SSCB ve Kırgızistan SSCB’ye sürgün edilmesi ile ilgili karar aldılar. Uzun yıllar gizli tutulan kararda deniliyordu ki, işgal döneminde bir çok Karaçaylar casus gibi davranmışlar.

Onlar Almanlar tarafından Sovyet hükümetine karşı kurulmuş mücadele birliklerine katılmış, dürüst Sovyet vatandaşlarını Almanlara satmış, Büyük Kafkas dağları boyunca saldırıya geçmiş Almanlara rehperlik etmiş, düşmanın kovulmasından sonra ise Sovyet hükümetinin bölgede hayata geçirdiği ameliyatlara karşı çıkmış, zanlıların ve Alman casuslarının gizledilmesinde aktif rol üstlenmişler. Be sebeple onlar toplum şekilde sürgün edilmelidir.

(https://az.wikipedia.org/wiki/Qara%C3%A7ayl%C4%B1lar).

Toplum halde ilk sürgüne uğrayan Karaçaylar olduğu için onlar hakkında alımış bu karar bu veya diğer şekilde diğer halklara da ait edilmiştir.

Ahıska Türkleri savaş bölgesinden çok uzakta yaşıyorlardı.

Onların “Sovyet hükümetine karşı oluşturulmuş mücadele birliklerine katılmalarına, dürüst sovyet vatandaşlarını Almanlara satmalarına, Almanlara eşlik etmelerine, yol göstermelerine, düşmanların kovulmasından sonra ise Sovyet hükümetinin bölgede hayata geçidiği etkinliklere karşı çıkmalarına” (hatta isteseler bile) imkanları yoktu.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nin 1956 yılında yapılan 20’ci kongresinde yönetimdeki yanlışlıklar Josef Stalin adına yazıldı ve diktatörlükle suçlandı. Ülkede ise yumuşama olmaya başladı. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkezi Komitesi’nin birinci katibi Nikita Kruşçev 1956 yılının Şubat ayının 24’de iktidar partisi Sovyet işçileri için organize edilen gizli toplantıda dedi: “Sovyet Birliği bütün halkları büyük ana vatanda dostluk ve beraberlik şeraitinde bir arada tutmakta çok büyük bir tecrübeye sahip olduğu için çokuluslu bir devlet modeli sayılıyor. Daha da kötüsü, Stalin tarafından başlatılan sürgünler, Sovyet devletinin milliyetçi politikasının temel Leninist ilkelerini şiddetle ihlal etti.

Biz burada istisnasız bir şekilde tüm komünist ve komsomollerle birlikte kendi öz topraklarından kovulan ulusları kastediyoruz veonlara sesleniyoruz.”

https://az.wikipedia.org/wiki/%C3%87e%C3%A7enl%C9%99rin_
v%C9%99_inqu%C5%9Flar%C4%B1n_deportasiyas%C4%B1

Böylesine hümanist ve insancıl bir görüşü dile getirip dinleyenler, Joseph Stalin ile bir zamanlar tam tersini yapanlardı.

16 Temmuz 1956’da SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı adına verilen bir karar, sürgün edilen halkların özel yerleşim yerlerinde özgürce hareket etme haklarını kısıtlayan kuralları kaldırmıştır.

Ocak 1957’de SSCB Bakanlar Konseyi, sürgün edilen milletlerin Sovyetler Birliği’nde özgürce seyahat etmesine izin veren bir kararı kabul etti. Karaçayların, Malkarların, Çeçenlerin ve İnguşların çoğu zorlukla da olsa anavatanlarına dönebildiler. Ancak Ahıska Türkleri, Kırım Tatarları ve Almanların geri dönmesine izin verilmedi. 30 yıl daha beklemek zorunda kaldılar.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri olan Mihail Gorbaçov reformlara başladı. İsmiyle ilişkilendirilen şeffaflık ve yeniden yapılanma neticesinde Almanların ve Kırım Tatarlarının tehciri düşürüldü.

Eski Sovyetler Birliği’nde sürgüne gönderilen halklardan sadece Ahıska Türklerinin vatanlarına dönmesine izin verilmedi.

Resmi belgelerde Ahıska Türkleri toplu şekilde sürgüne gönderilmiş halk

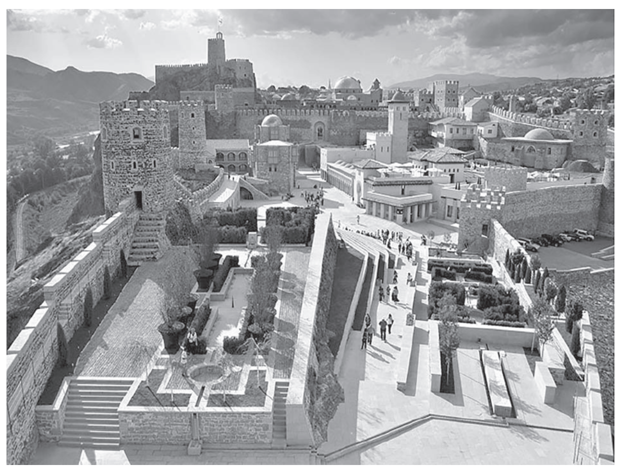

statüsünden çıkarıldı. İlk bakışta onların geri dönüşlerinin önünde ciddi bir engel yoktu. Aslında ise durum farklıydı.

Kırım Türklerinin geri dönüşü başlayınca Moskova’dan Ahıska Türklerinin vatana dönüşü geciktirildi. Sovyetler Birliği yıkıldığında Gürcistan Cumhuriyeti de bağımsızlığını ilan etti.

Ahıska bölgesi Gürcistan Cumhuriyeti topraklarında olduğu için Türklerin anavatanlarına dönüşü Gürcü hükümetine kaldı.

Gürcistan resmi belgelerde geri dönüşe itiraz etmedi. Ancak ülke ekonomisinin zayıflığı, Ahıska Türklerinin dönmeleri halinde barınma ve istihdam sağlama gibi zorluklar bahane olarak gösterildi. Yetkililer, geri dönenlerin öz yurtlarına ve atalarının evlerinde yaşamak isteyeceklerini söylediler. Sürgündeki Ahıskalı Türklerin evleri Ermenilere ve Gürcülere verilmişti. O evlerde yaşayanların 2-3 kuşak değişmişti. Yeni nesil o yerleri öz vatanları bildikleri için, geri dönenlerle onların atalarının topraklarında yaşayanlar arasındaki çatışmaların kaçınılmaz olarak ulusal çatışmaya yol açacağını iddia ederek mahsus zamanı uzatıyor.

Gizlice, Ahıska’dan sürgün edilenlerin Türk olmadığı, Osmanlı hükümetinin asimilasyon politikası sonucunda Türkleşen Gürcüler olduğu fikrini yaymaya başladılar. Torunlarının Türkleşmiş Gürcüler olduğunu kabul edenleri de atalarının topraklarına değil, Gürcülerin yoğun şekilde ikamet ettikleri bölgelere gönderdiler. 30-40 yıl içinde veya kuşak değiştikçe dillerini ve dinlerini unutup Gürcü olacaklarını düşündüler.

Tarihsel belgeler Gürcü milliyetçilerinin propagandasını ve politikalarını doğrulamıyor. Bugünkü Gürcistan Cumhuriyeti’nin bir kısmı - Kartli ve Kakheti krallıkları - Safevi devletinin vasalları iken, Ahıska, Acara, İmereti ve Abhazya Osmanlı devleti altındaydı. 1555 yılında Amasya’da imzalanan antlaşmaya göre, İmereti Osmanlı devletinin toprakları, Kartli ve Kakheti ise Safevi devletinin toprakları olarak kabul ediliyordu.

Selçukluların Güney Kafkasya’ya gelişinden sonra Ahıska’da kurulan Kıpçak Atabey, Gürcü kaynaklarında Sa-Atabago (kelimenin tam anlamıyla Atabay olarak çevrilir) olarak anılır.

Osmanlı padişahı III.Murad’ın hükümdarlığı sırasında, 1578’de

Şeyhülislam Ahmed Şemseddin, Kadrizade’deki Safevilere karşı fetva yayınladı. Bu fetvayı ele geçiren Osmanlı ordusu, Lala Mustafa Paşa önderliğinde Kafkasya’ya yürüdü. Çıldır Gölü yakınlarındaki çatışmada Lala Mustafa Paşa, Safevi komutanı Tokhmag Han’ın ordusunu mağlup etti. Çatışmanın şerefine Lala Mustafa Paşa, bölgeye Çıldır vilayeti adını verdi. Böylece yaklaşık 250 yıl boyunca Çıldır vilayeti Osmanlı devletinin bir parçası olarak kaldı.

Nadir Şah’ın öldürülmesi Avşarlar devletini devirdi. Ülkede feodal perakende ortaya çıktı. Kartli Çarı, II İrakli Kakheti’yi işgal ederek topraklarını genişletmeye ve hakimiyetini güçlendirmeye çalıştı. Rusya’dan yardım istemek ve vasalı olmak için St.Petersburg’a giden Kartli Çarı II Teymuraz, 8 Ocak 1782’de yurtdışında öldü. II İrakli bundan yararlanarak 19 Ocak 1782’de Kartli-Kakheti krallığını kurdu.

İkinci İrakli, gücünü korumak için Rusya ile ittifak kurmaya çalıştı. Georgiev 1783’te anlaşmayı imzalamayı başardı. Bu onun güçlerini sınırladı. İkinci İrakli, güçlerinin sıkıştırılmasına razı oldu. Gücü ve askeri gücü artan Hıristiyan Rusya’nın zor gününde ona destek vereceğini umuyordu. Ancak umutları suya düştü.

Feodalizme son veren ve devletini güçlendirmeye çalışan Aghamahammad Shah Qajar, merkezi hükümete boyun eğmek istemeyen ve Rusya ile işbirliği arayan hanları cezalandırmak için 1795 yılında Kuzey Kafkasya’ya yürüdü. Şimdiki Gürcistan’da Krtsansi savaşında, Aghamahammad Shah Gajar Iraklin II ordusunu mağlup etti. 22.000 kişiyi esir aldı. Rusya’dan beklediği askeri yardımı alamayan II İrakli, küçük bir muhafız grubuyla kaçtı ve dağlarda saklandı.

Ağamahammad Şah Gacar’ın 17 Haziran 1797’de Şuşa’da öldürülmesi Rusya’nın Kafkasya’daki etkisini artırdı. Rus birlikleri 1801’de Kartli-Kakheti krallığını ve 1810’da İmereti’yi işgal etmelerine rağmen, Ahıska Paşalığı’nın işgali hiç de kolay olmadı.

Çünkü yerliler direndi. Bu, savaşta yer alan Rus generallerinin raporlarında açıkça görülüyor.

1807’de Kont Gudeviç komutasındaki Ruslar Ahıska’ya saldırdı. Ahılkelek yakınlarındaki bir savaşta ağır kayıplarla geri çekildiler. Kasım 1810’da Kont Gudeviç’in yerini alan Kont Tormasov liderliğindeki Rus birlikleri Ahıska’yı kuşattı. Bu saldırı Ruslar için de başarısız oldu. Geri çekildiler. Kısa bir süre sonra Ocak 1811 saldırılarında şehri ele geçirmeyi başardılar, ancak fazla direnemediler. Bükreş Antlaşması hükümlerine göre şehir ve kasabalarının Osmanlı devletine iade edilmesi gerekiyordu.

Ahıskalıların aksine, Gürcü liderler ve sıradan vatandaşlar, Hıristiyan Rusya’nın din kardeşlerine yardım edeceğini umuyorlardı. Ancak işler umduğu gibi gitmedi. İşgalci Rus ordusunun keyfi ve zulmünden bıkan Kakheti halkı 1812’de isyan etti. Kartlılar da ayaklanmaya katıldı. İsyancılar, Gürcistan askeri rotasını keserek Güney Kafkasya’daki rus ordusu ile Kuzey Kafkasya’daki rus ordusunun irtibatını kesti. Ancak isyan uzun sürmedi ve 1813’te bastırıldı.

1819’da İmereti’de Rusya’ya karşı bir isyan patlak verdi.

Gürcülerden daha iyi ateşli silahlara sahip olan Ruslar, ayaklanmayı acımasızca bastırdılar. Sınır boyunda yaşayan Ahıskalılar neler olup bittiğinin farkındadır ve kendilerini işgalci Rus ordusundan korumak için hazırlıklarını yoğunlaştırmaktadır.

Ancak, II.Mahmud döneminde Yeniçeri ocaklarının kaldırılması, Osmanlı devletini neredeyse savunmasız bıraktı. Bundan faydalanan Rusya, Güney’e doğru saldırılarını yoğunlaştırdı. Rus General Aleksander Yermalov önderliğinde Ahıska’ya saldırı düzenlenmesine rağmen başarılı olamadı.

23 Haziran 1828’de Kars’ı işgal eden Ruslar, Kars Paşalığı’ndan yaklaşık beş kat daha büyük olan ve 24 hanedana bölünmüş olan Ahıska’ya ilerlediler. Yollarında, kendilerine en güçlü direnişi gösteren Ahalkelek kalesinin sakinleri vardı. Ruslar onlara kavga etmeden teslim olmayı teklif ettiklerinde, “Biz İrevanlı veya Karslı değiliz. Ailemiz yok, mülkümüz yok. Bin kişiden ibaret hepimiz kalemizin duvarlarında tek kişi

olarak şehit olmaya karar verdik” diye cevap verdi. Eşitsiz savaş Ruslar için zaferle sonuçlandı.

Böylece 24 Haziran’da şiddetli bir savaşın ardından Rus birlikleri kaleye girdi.

Ahalkalaki sancağının reisi Mutu Bey yakalanır. Ruslara yakından yardım ediyor. (Hizmetleri sayesinde oğlu Dede Bey

büyük bir toprak sahibi ve bir kurmay yüzbaşı oldu).

10 Ağustos 1828’de Rus birlikleri Ahıska’yı kuşattı. 5 gün süren şiddetli çatışmanın ardından dışarıdan yardım alamayan şehrin savunması zayıflıyor. 15 Ağustos’ta 13 saat süren ölümcül bir savaşın ardından Rus birlikleri, şehrin etrafındaki çam ağaçlı savunmaları yarıp geçti. Şehrin nüfusu olağanüstü bir kahramanlıkla korunuyor, her ev hayatta kalmak için savaşıyor, hiçbir Türk barış istemiyor, kadınlar bile ölümüne savaşıyordu.

Savaş sabah erken saatlerde başladı ve geceye kadar devam etti.

Ertesi gün de çatışmalar devam etti, yangınlar çıktı ve sokaklar cesetlerle doldu.

...General Muravyov ve General Saken kaleye elçi gibi girdi, Türk Paşasına durumun vahimiyetini anlattı ve teslim olmasını söyledi ...Durumun ciddiyetinin gören Köse Muhammed Paşa teslim olmak için razı olmak istediğinde Ahıskalılar sinirlendi ve buna sert itirazlarını bildirdiler. Ahıskalıların aksakallarından olan Fetullah’ın çılgın itirazı özellikle dikkat çekicidir. Muravyov, dağlık alanlarda yaşamlarını sürdüren bir halk olan Ahıskalı Türklerin hiç kimseye itaat etmediğini ve yine de teslim olmak istemediklerini sözlerine ekledi.

Rus birlikleri sadece Ahıska’yı değil, aynı zamanda Hırtız, Ardahan, Alaşgird (Torpakkale) ve diğer kale şehirleri de işgal ettiler. Osmanlı ile Rusya arasında 14 Eylül 1829’da imzalanan Edirne Antlaşması ile işgalciler Kars ve Ardahan’dan çekildi fakat Ahıska ve Ahalkelek ruslarda kaldı. Ruslar, bölgesel camilerden St. Petersburg’a ganimet olarak yüzlerce kitap gönderiyorlar.

Edirne Antlaşması’nın koşullarından memnun olmayan binlerce Türk aile, Osmanlı İmparatorluğu’nun iç bölgelerine taşındı.

Yerlerine Osmanlı İmparatorluğu’nda yaşayan 7.300 Ermeni ailesi gelir.

Ahıska halkı nasıl Hıristiyan devletinin vatandaşı olmak istemiyorsa, Rus yetkililer de bu savaşçı insanları sınırdan uzak tutmaya çalışıyor. Onları çeşitli bahanelerle tutuklar ve sürgüne gönderir. Bu sürgünler toplu halde değildi. Çoğunluğu bir köyde ikamet eden üç ya da beş aile sınır dışı ediliyordu.

Ahıskalıların 1829’dan sonra Osmanlı devletine toplu göçü, 1876-1878 savaşından sonra da devam etti. Onların büyük çoğunluğu Bursa’da yerleştirildi.

Ahıska Türklerinin ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel durumu hakkında en değerli bilgileri veren 19. yüzyıl tahrir defterleridir. Bu belgeler Rus yetkililer tarafından hazırlandı. Aslında Çarlık

Rusyası ve halefi Bolşevikler, Ahıska Türklerine yapılan baskı ve zulümlerin sebebiydi.

Osmanlı İmparatorluğu’na göç ve Rusya’nın planlanan tehcir politikasına rağmen, Ahıska Türkleri, 20. yüzyılın başlarında bölgedeki en etkili nüfus olarak görülüyordu. Şöyle ki, 29 Ekim 1918’de Ömer Faiq Nemanzade önderliğinde Ahıska Hükümetinin adlı bir hükümetin kurduklarını duyurdular.

Kars İslam Konseyi’nin davetiyle 30 Kasım 1918’de Ordubad, Nahçıvan, Gemerli, Surmeli (Iğdır), Serdarabad Doğu Şürügel, Ahıska ve Ahılkelek’ten gelmiş 60 kişilik heyet (İkinci gün onlara başka bölgelerden gelen 10 kişi daha katılıyor) Batumdan Ordubad’a ve Ağrı Dağı’ndan Azgur’a kadar bölgede bir devlet kurmaya karar verdiler. Bu bölgede kurulan Güney-Batı Kafkasya Hükümeti Geçici Ulusal Hükümetinin ömrü çok uzun olamadı. 13 Nisan 1919’da İngilizler, Kars’ta Güney Kafkasya Hükümeti’nin liderlerini haince tutuklayarak, Malta adasına sınır dışı etti ve hükümeti feshetti.

Dış güçlerin baskısına rağmen Ahıska Türkleri hakları için mücadeleye devam ediyor. Sarvar Bey öncülüğünde Güney Kafkasya Halklarının Haklarını Koruma Merkezi (AhıskaAkhılkelek Müslümanları Ulusal Konseyi) kuruldu. Ancak bu kurumun ömrü de çok uzun olmadı. Nispeten sakinlik Mart 1921’e kadar sürdü. Gürcistan’ı işgal eden Bolşevikler, 9 Mart’ta Ahıska’yı da ele geçirdi.

16 Mart 1921 Moskova Antlaşması ile Ahıska ve Ahılkelek bölgeleri Gürcistan SSCB’nin bir parçası oldu. Bunu, sınıf mücadelesi ve kolektifleştirme kisvesi altında baskı, zulüm, hapis ve sürgün izledi. Böylelikle bölgedeki Türk nüfusun sayısı her geçen gün azaldı. 1926 nüfus sayımına göre bölgede yaklaşık 138.000 Türk kaldı.

Ahıska Türklerinin son 200 yıldaki durumu hakkında en eksiksiz ve kapsamlı bilgileri sağlayan tahrir defterlerinin yeterince incelenmemiş olması oldukça üzücü.

Türkmençay Antlaşması’na göre Ruslar Gacarlar devletinin kendilerine Rus işgali altındaki topraklar için vergi defterleri sağlamasını gerektiriyordu. Bu talep sadece bir kelime olarak kalmadı. Resmileştirildi ve yemine dahil edildi. Görüşmelere katılan Rus temsilcilerin bu konuda ciddi olmaları tesadüf değil.

Anlaşmanın 3. maddesinde şunlar belirtildi: “İran Şahı, kendisi ve mirasçıları ve varisleri adına İrevan Hanlığı ve Nahçıvan Hanlığı’nı Rus İmparatorluğu’nun tam mülkiyetine devrediyor. Bu imtiyazın bir sonucu olarak, Şah Hazretleri, bu anlaşmanın imzalanmasından en geç altı ay sonra, yukarıda bahsedilen iki hanlık yönetimiyle ilgili tüm arşivleri ve özet belgeleri Rusya başkanlığına devretmeyi vaat ediyor.”

Önemli olan, üçüncü fıkrada ilk bakışta evrak gibi görünen inceleme defterleri, yani sözleşmenin önündeki vergi belgeleri. Bu, savaşın bedeli olarak alınacak 20 milyon altından ve daha pek çok konudan daha önemlidir.

İrevan ve Nahçıvan hanlıkları için ölüm kalım savaşlarının yaşandığı bir dönemde Karapapak ailelerinin evlerini terk ettikleri ve sadece Rus ordusunun henüz ayrılamadığı güneye taşındıkları unutulmamalıdır. Bunu öğrendikten sonra, Rus General Ivan Paskevish (1782-1856) astlarına kalelerin kuşatılmasını durdurmalarını, savaş alanından güneye çekilen sivillerin ve sürülerinin önlerini kesip eski ikamet yerlerine geri döndürmelerini emretti. Çünkü çarın hazinesi için insanların taşındığı ve hayvanların alındığı bölgeden vergi toplamak mümkün olmayacak.

Bu komut işgal edilen topraklardan vergi toplamanın önemini gösteriyor. O günlerde, vergi defterleri işgalciler için önemli bir gelir kaynağıydı, ancak bugün bunlar basit bir arşiv belgesidir.

Devamı var
Ali ŞAMİL

Урок казахского языка

Жаттығулар – Упражнения 20

20.1 Найдите как можно больше различных соответствий:

1) Мен(ің) .... тұрғым келеді.
(Я {где?} жить хочу.)

2) .... біздің жаңа оқулықтарды сатып алуымыз керек.
({Когда?} нам новые учебники покупать надо.)

3) Олар .... осыдан екі сағат бұрын шықты.
(Они {откуда?} от этого два часа назад вышли.)

4) Ол екінші автобусқа отырып, бес аялдамадан соң .... түсті.
(Он на второй автобус сев, пять остановок после {где?} вышел.)

5) Мен .... демалуымды жақсы көремін.
(Я {где?} отдыхать люблю.)

6) .... қызыл бояумен боялған.
({Что?, где?} красной краской покрашен(о).)

7) Алматы мен Қаскеленнің .... алыс емес.
(Алматы и Каскеленом {что?, где?} не далеко.)

8) .... ол былтыр жаңа үйден пәтер алды.
({Из-за чего?} он в прошлом году в новом доме квартиру получил.)

9) Мен .... бір парақ қағаз қойдым.
(Я {где?, куда?} один лист бумаги положил.)

10) Ол әрқашан .... болған.
(Он всегда {где?} был.)

11) Есікті .... кілтпен жап.
(Дверь {где?} ключом закрой.)

12) .... кішкентай арал бар.
({Где?} маленький остров есть.)

13) Ол .... кестені әкеліп қойды.
(Он {где?, куда?} таблицу привеся, положил.)

14) Ол ұзақ өмірін .... өткізген.
(Он длинную жизнь {где?} провел.)

15) Мен оны .... тыңдап отырдым.
(Я его {сколько?} слушал.)

16) .... аса маңызды документтер салатын папка да жатыр.
(Где?} с очень важными документами помещенными папка лежит.)

17) ...., адам дүниеге еркі жоқ болып келеді.
({Согласно чему?} человек в мир не свободным являясь, приходит.)

18) Ол бізге .... тұс болды.
(Он нам {где?} попался.)

19) Біз .... тұрамыз.
(Мы {где?} живем.)

20) Саған .... жүріп отыру керек.
(Тебе {где?} идти надо.)

21) Ол .... адасты.
(Он {где?} заблудился.)

22) Нанның .... күйді.
(У хлеба {что?, где?} подгорел(о).)

23) Хаттың .... күні көрсетілген.
(У письма {где?} дата была указана.)

24) .... ит шыға келді.
({Откуда?} собака выскочила.)

25) Бағаналар .... тұрды.
(Столбы {где?} стояли.)

басынан аяғына дейін (сначала до конца)
әкесінің арқасында (благодаря его отцу)
барзардың жанында (возле бараза)
оқу жылының басында (в начале учебного года)
сол ағаш түбінде (под этим деревом)
көлдің ортасында (посредине озера)
вокзал қасында (возле вокзала)
үйдің сырты (дом снаружи)
арасы (расстояние, между)
бастығының алдына (перед начальником)
менің жанымда (рядом со мной)
ат үстінде (на коне)
орманның ішінен (из леса)
қаланың сыртында (за городом)
сыртынан (снаружи)
үстелдің үстінде (на столе)
тұжырымы бойынша (согласно его выводам)
көк базардың маңында (возле зеленого базара)
қаланың шетінде (на краю города)
орманның ішінде (в лесу, среди леса)
жердің ең шетінде (на самом краю света)
үстелдің үстіне (на стол)
жолдың шетінде (у края дороги)
үйдің жанынан (мимо дома)
асты (низ, снизу)
аяғында, (в конце)
халықтың арасында (среди народа)
үйдің қарсысында (напротив дома)
әкеңнің соңынан (за твоим отцом)
үйдің артынан (из-за дома)
үйдің іші (дом внутри)
таудың басында (на вершине горы)
үш қарағайдың арасында (среди трех сосен, в 3-х соснах)
астында (внизу)

Практика перевода 20

1)	Вы в детстве кем стать хотели?	....
2)	Я всегда с людьми общаться любил.	....
3)	....	Менің мақаларым жетістікке ие болып жүрді.
4)	....	Өмір өзгереді.
5)	Мы тоже вместе с ней меняемся.	....
6)	Вы сейчас о чем мечтаете?	....
7)	Я на казахском свободно говорить хочу.	....
8)	....	Онда үйдің жанында кішкентай көл бар.
9)	....	Мен үстелдің үстіне бір парақ қағаз қойдым.
10)	Я там плавать, загорать и рыбу ловить хочу.	....
11)	Около озера есть лес.	....
12)	....	Мен сонда таза ауа жұтуды армандаймын.
13)	Я на вершине горы жить хочу.	....
14)	....	Олар орманның ішінен шықты.
15)	Он в трех соснах заблудился.	....
16)	Посреди озера маленький остров есть.	....
17)	....	Ол бізге қаланың шетінде тұс болды.
18)	....	Ол ұзақ өмірін ат үстінде өткізген.
19)	Я его сначала до конца слушал.	....
20)	Он, благодаря отцу, квартиру получил.	....
21)	....	Есікті сыртынан кілтпен жап.
22)	Хлеб подгорел.	....
23)	....	Хаттың астында күні көрсетілген.
24)	Он перед начальником таблицу положил.	....
25)	....	Ол әрқашан халықтың арасында болған.
26)	Из-за дома выскочила собака.	....

Место сгиба

АРЕНДА ОФИСОВ
В ГОСТИНИЦЕ КАЗАХСТАН

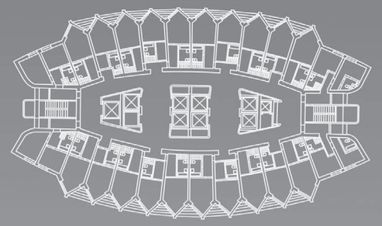

Телефоны: +7 (727) 291 92 00
+7 (727) 291 91 53
+7 (702) 995 57 53
E-mail: assistant@kazakhstanhotel.kz

AMBASSADOR HOTEL
ALMATY

121 Zheltoksan Street, Almaty, Republic of Kazakhstan, 050091
ул.Желтоксан, 121, Алматы,
Республика Казахстан, 050091

Phone/Тел.: +7-(727) 250-89-89, 50-89-45... 49
Fax/Факс: +7-(727) 272-64-41

www.ambassadorhotel.kz
e-mail: ambassadorhotel@msn.com

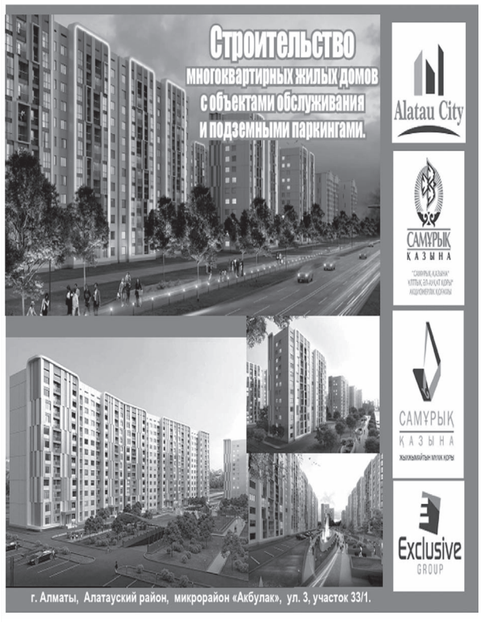

AHISKA

№ 17 (1033)

2 Mayıs 2025 / 2 Мамыр 2025 ж.

Yayın Kurulu Başkanı: Ziyatdin Kassanov
Редакциялық кеңес төрағасы: Зиятдин Касанов

Yayın Kurulu: Аджимурат Исаев
Редакциялық кеңес: Adzhimurat Isaev
Алибек Каримов
Alibek Kerimov
Васип Исмаилов
Vasip Ismailov
Алипаша Караев
Alipasha Karaev
Тофик Ахмедов
Tofik Ahmedov
Ибрагим Турки
Ibrahim Turki

Genel Yayın Yönetmeni: Rovshan Memedoglu
Бас редактор: Ровшан Мамедоглу

Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Atak
Бас редакторын орынбасары: Ахмет Атак

Editör: Gina Takisheva
Әдеби редактор: Джина Такишева

Muhabirler: Kalbinur Khoshnazarova
Тілшілер: Кальбинур Хошназарова

Tasarım: Oksana Krasnozhonova
Дизайн: Оксана Красножонова

Yayın Sahibi / Меншік иесі
«Газета «AHISKA - АХЫСКА» ЖШС

Kurucu / Негізін қалаушы
Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Касанов

Gazete, Kazakistan Cumhuriyeti Kültür ve Enformasyon Bakanlığı tarafından 9 Ekim 2008 tarih ve №9528-G ile tescil edilmiştir.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2008 жылы 9 қазанда № 9528-Г тіркелді.

Haftalık süreli yayın
Апта сайын шығады

Yönetim Yeri / Редакция мекенжайы
050002, Kazakistan Cumhuriyeti, Almatı, Dzhangildina Cad., 31
050002, Қазақстан Республикасы, Алматы қ-сы, Жангилдина к-сі, 31

Telefon / Телефон
+7 (727) 339 24 15

E-Posta / Э-пошта
ahiska60@mail.ru

BasımYeri / Баспа үйі
АО «Алматы-Болашак»
г. Алматы, ул. Муканова, 223 В
Тел.раб. 8 (727) 378 40 08

SİPARİŞ / ТАПСЫРЫС
№ 17

TİRAJ / ТИРАЖ
2 000 adet / дана

Editörler, yazarların makale ve reklamlarının içeriğinden sorumlu değildir. Yazarın makaleleri editoryal görüşleri temsil etmez. "AHISKA" gazetesinde yayınlanan materyal ve fotoğrafların kopyalanması veya düzenlenmesi için yazı işleri müdürlüğünden yazılı izin alınması ve gazeteye atıfta bulunulması gerekmektedir.
Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына жауап бермейді. Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді. «АХЫСКА» газетінде жарияланған материалдар мен фотосуреттерді көшіріп немесе өңдеп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасау міндетті.

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ'NİN ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ «АХЫСКА»ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
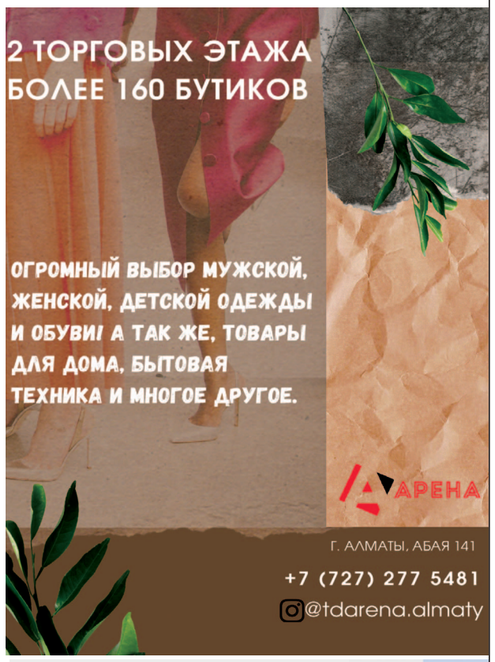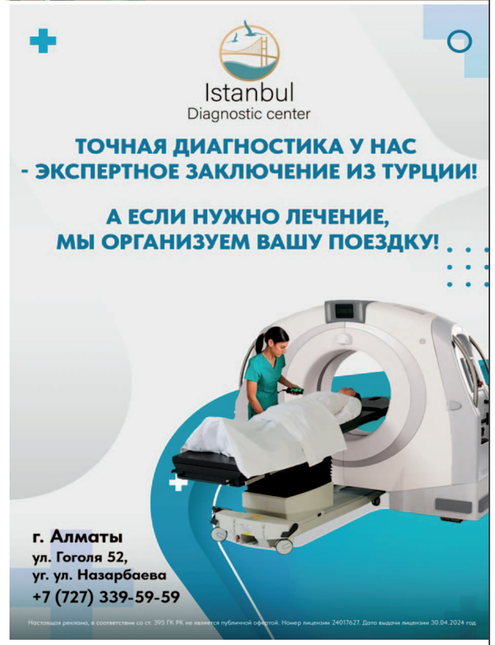
6+ – 6 жастан асқан балаларға арналған